

Un număr vechiu 15 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: DEM. I. DOBRESCU

Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:TR. ALEXANDRESCU
Avocat, Direct. Contenc. B-cci
G-le a Țărei RomâneștiALEX. CERBAN
Profesor la Facultatea
de Drept, BucureștiIOSEF G. COHEN
AvocatGR. CONDURATU
Consilier la Curtea de Apel
BucureștiRENÉ DEMOGUE
Profesor la Facultatea
de Drept din ParisV. DONGOROZ
Dr. în Drept din Buc.
AvocatALFRED JUVARA
Dr. în Drept din Paris
AvocatD. NEGULESCU
Profesor la Facultatea
de Drept, BucureștiI. GR. PERIȚEANU
AvocatC. SIPSOM
Profesor la Facultatea
de Drept, BucureștiC. STOENOVICI
Dr. în Drept din Paris
AvocatGR. TRANCU-IAȘI
Fost Ministru al Muncii
AvocatP. VASILESCU
Dr. în Drept din Paris
AvocatAL. VELESCU
Dr. în Drept din Buc.
Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

ABONAMENTULUn an p. B-ci, Case Com. și Autorit. 600 lei
« Avocați . . . . . 400 «
« Magistrați . . . . . 300 «
6 luni prețul de sus pe jumătate**APARE ODATA PE SAPTAMANA**In lunile Iulie și August
apare odată la 2 săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația București, Arta, 5 și Rahovei, 5
Lângă Palatul Justiției

— TELEFON 13/29 —

— Sub presă:

„Legiuri silvice“ de d-l *Corneliu Botez*, Consilier la Inalta Curte de Casație, cuprinzând:

I. Codul sivic din 1910 cu modificările din 1919, 1920, 1921 și 1923, extins în tot cuprinsul României întregite, comentat și adnotat cu debateri parlamentare, circulări ministeriale, interpretările doctrinei și soluțiunile jurisprudenței la zi.

II. Legiurile silvice privitoare la Casa Pădurilor, noua organizare a Corpului silvic, noua organizare a Învățământului silvic, etc.

Lucrarea va apare în cursul lunii viitoare.

SUMAR— *Câteva cuvinte asupra art. 186 Pr. civ. Dacă citațiile trebuiesc plătite tot în termenul de 5 zile în care trebuie depusă lista de martori?* de d-l avocat George D. Dimitrescu.

— Chestiunile de fapt în fața Inaltei Curți de Casație, de d-l avocat George Vrăbiescu.

— Recenzie: N. G. Marinescu. Codul consolidărilor petrolifere, de A. V.

JURISPRUDENȚA:— Curtea de Casație s. I: *Marin Gurau și alți cu Ana Dincă Constantin și alți* (Minoritate. Acțiuni contra minorilor relative la un imobil, Tutore neautorizat. Nulitatea acțiunii. Cum poate fi invocată? Art. 408 și 1116 c. civ.), cu o *Notă* de d-l Profesor Alex. Cerban.— Idem: *Florica G. G. Asan cu Soc. Restaurantul Româneș* (Sunt trecute ca raporturi directe între proprietar și chiriaș numai subînchirierile existente legalmente la punerea în aplicare a legii. Dacă contractul principal a fost reziliat anterior, subînchirierea nu mai are ființă. Art. 30 decret-lege 1420 și art. 2 al. V legea din 1922);— Casația s. II: *Martin Gross cu S. H. Brantvein* (Potărări definitive de evacuare. Obținerea lor sub decretul-lege 1420/920. Executarea lor sub legea din 1922. Cari hotărâri nu mai pot fi executate? Art. 2 al. ult. legea din 1922);— Casație s. III: *Banca Moldova cu Direcția Generală C. F. R.* (Ramburs. Natura acestei operațiuni. Prescrierea acțiunii prin 6 luni dela incasare. Art. 947 și 956 c. com.) cu o *Notă* de d-l avocat P. Vasilescu;— Trib. Județului Ismail: *Sevaste Sestov și Ivan P. Bogomolov cer întărirea unui act de vânzare* (Dacă un notar public poate refuza autentificarea unui act de vânzare din cauză că nu s'a achitat mai întâi taxele succesoriale privitoare la imobilul vândut? Art. 72 și 80 din legea timbrului și 169 al. legii notarilor din Basarabia), cu o *Notă* de d-l avocat C. D. Bălănică.

Câte-va cuvinte asupra art. 186 din procedura civilă

Dacă citațiile trebuiesc plătite tot în termenul de 5 zile în care trebuie depusă lista de martori?*Art. 186 pr. civ.* „Când din debateri se va ivi necesitatea de a se face vre-o dovadă cu martori, propunătorii vor trebui să depună la grefă, până în termen de 5 zile dela admiterea acestei probe, lista coprinzătoare de numele, pronumele, profesiunea și locuința martorilor ce fiecare parte va voi a se asculta, justificând și plata taxelor de citație, sub pedeapsă în caz de neurmăre, să nu se mai poată folosi de această probă.

„Fiecare parte va putea să se împotrivescă la ascultarea unui martor, care nu e înscris în acea listă, sau nu a arătat lămurit“.

Art. 187 pr. civ.: „Martorii, după cererea părții care i-a propus, se pot înfățișa de bună voe la judecată, sau se vor cita într-o zi fixă, fără a li se comunica copie despre cece au a mărturisi“.

Art. 186 din procedura civilă a dat naștere unei controverse importante, și anume dacă trebuiesc plătite taxele pentru citarea martorilor tot în termenul de cinci zile fixat de lege pentru depunerea listei de martori, sau plata lor se poate face și mai târziu. Și trebuie să mărturisim că această controversă ne-a surprins într-o oarecare măsură, dată fiind claritatea și preciziunea cu care se exprimă legiuitorul dela 1900.

Este suficient să citim cu atențiune art 186, ca să ne dăm seama că legea cere două condițiuni pentru ca părțile dintr'un proces să se poată folosi de proba testimonială:

1. Să depună în termen de cinci zile dela admiterea acestei dovezi, la grefa tribunalului, lista de martori;

2. Să justifice în acelaș termen de cinci zile și plata taxelor de citații. Iar sancțiunea neîndeplinirii a vre uneia din aceste obligațiuni este decăderea părții din proba testimonială.

Motivele care au determinat pe legiuitor să ceară aceste condițiuni au fost mai întâi ca părțile să nu poată descoperi martori mincinoși și în al doilea

rând ca să se evite amănările și șicanele pe care o parte ar putea să le facă celeilalte. Buna administrare a justiției cere ca pricinile să fie rezolvite în termenul cel mai scurt. Dreptatea acordată cu o zi mai târziu echivalează de multe ori cu nedreptatea.

Intențiunea legiuitorului se vede foarte clar din expunerea de motive a proiectului de lege pentru modificarea procedurii civile: „Pentru ca impricinații să nu fie supuși la străgăniri, am prevăzut ca lista de martori să se propună de îndată, *ca să fie timp suficient pentru citarea lor*, și pricina să nu se mai poată amâna pentru lipsă de procedură. Această dispoziție, pentru mai multă eficacitate, am prescris o sub pedeapsă ca propunătorul să nu se mai poată folosi de această probă, în caz de neurmărire întocmai a acestei rânduiri”.

Prin urmare, amănările fără rost și străgănirile a voit să le evite legiuitorul, și de aceea a acordat un termen așa de scurt pentru depunerea listei de martori. Dar scopul acesta nu ar fi fost atins, dacă numai depunerea listei ar fi fost obligatorie nu și plata citațiilor în același termen de cinci zile. *Ca să fie timp suficient pentru citarea lor*, zice expunerea de motive; ori pentru ca citarea să aibă loc, trebuie ca taxele să fie plătite, și încă în termen scurt. Altmintrelea partea poate să depună o listă de martori la grefă, să o abandoneze în voia soartei, și nu văd cum prin acest mod de procedură scopul legii ar fi atins. Aceste două obligațiuni sunt deci în strânsă legătură și una nu își are rost fără cealaltă.

Cum se împacă însă dispozițiunile art. 186 din procedura civilă cu cele ale articolului următor, care spune că martorii se pot înfățișa și de bună voie la judecată? Dacă martorii pot veni și necitați în instanță, cum se poate atunci ca partea să fie decăzută din proba testimonială în caz de neplată a citațiilor, plată pe care nici nu este obligată să o facă? Dispozițiunea art. 186 ar fi deci un simplu deziderat, iar sancțiunea decăderii s'ar referi numai la nedepunerea listei, nu și la neplată taxelor, pe care partea ar fi în drept să le achite oricând, și chiar să nu le plătească de loc.

Argumentarea aceasta, încercată de unii autori, este cât se poate de defectuoasă. Art. 187 nu face altceva decât să acorde părții posibilitatea să evite o cheltuială zadarnică, aducând martorii cu bilete de identitate. Dar pentru aceasta se cere ca martorii să se prezinte la înfățișare și în al doilea rând ca judecata să încuviințeze această aducere de bună voie. Martorii, după cererea părții care i-a propus, se pot înfățișa și de bună voie la judecată, spune art. 187 pr. civ.

Dreptul comun este deci citarea martorilor, plata taxelor făcându-se în acest caz în termen de cinci zile. Dacă partea crede că îi poate aduce de bună voie și vrea să scutească o cheltuială, atunci poate cere tribunalului ca să încuviințeze aducerea lor cu bilete de identitate și se poate dispensa de plata taxelor numai dacă tribunalul admite aceasta. Nu partea, ci judecata va statua dacă martorii se pot prezenta de bună voie sau nu.

În ce termen va trebui să se ceară tribunalului aprobarea pentru aducerea martorilor fără citații. De sigur că tot în termenul de cinci zile pentru că în cazul contrar, dacă judecata nu încuviințează cererea, propunătorul riscă să fie decăzut din proba testimonială pentru neplată taxelor în termenul fatal prevăzut de art. 186.

În acest sens s'a pronunțat tribunalul Dorohoi, într'o judicioasă sentință publicată în „Curierul Judiciar“, anul 1916, pag. 15, No. 2.

«Având în vedere, spune tribunalul, că după dispozițiunile art. 186 pr. civ., în procesele în care se admite dovada cu martori, părțile sunt obligate să depună la grefă, până în termen de cinci zile dela admiterea acestei probe, lista de martorii ce voește a fi ascultați, justificând în același timp și plata taxelor de citații, sub pedeapsă în caz de neurmărire, să nu se mai poată folosi de această probă;

«Că deci, din litera acestui text de lege, rezultă, fără discuțiune, că în cele cinci zile trebuie să se plătească și taxele pentru scoaterea citațiilor, sau, în caz când partea voește să-i aducă la termen fără citațiuni, conform art. 187 pr. civ. cererea de încuviințare trebuie să o adreseze tribunalului înăuntrul acestui termen;

«Că întru cât în specie, se constată că reclamantul a făcut cererea sa peste acest termen de zici zile acordat de lege, el față de dispozițiunile art. 186 pr. civ. nu se mai poate folosi de proba cu martorii ce i-a propus;

«Pentru aceste motive, admite incidentul și constată că reclamantul în fața primei instanțe, a decăzut din proba cu martori ce i s'a admis. În același sens s'a pronunțat și tribunalul Iași secția I (Justiția No. 1, 1919).

Nu este prin urmare nici o contradicție între articolele 186 și 187 din procedura civilă. Ele sunt în perfectă armonie, primul stabilind un principiu general, iar celălalt aducându-i o excepție, care nu face decât să-l confirme.

* * *

Sunt foarte puțini autorii care s'au ocupat de această chestiune, de mică importanță în aparență, dar în realitate de o mare însemnătate practică.

D. George C. Mironescu, în Analiza noului cod de procedură civilă (pag. 206) spune:

«Pe lângă depunerea listei martorilor, textul nostru mai cere și justificarea plății citațiilor martorilor. Trebuie ca și plata citațiilor să se facă în termenul fatal de cinci zile, sub pedeapsa pierderii dreptului la folosirea acestei probe?

«Textul decide, credem, afirmativa și motivul e: că legiuitorul, prin dispoziția art. 186, tinde nu numai la împiedecarea inventării de martori, ci și la înlăturarea străgănirilor și amănărilor ce aveau loc sub legea veche.

«Cu toate acestea, trăgându-se argument din explicațiunile date de Ministrul Justiției în Parlament cu ocazia discutării acestui text de lege și din textul art. 187, care prescrie că martorii se pot înfățișa și fără a fi citați, s'a hotărât că art. 186 nu impune părții, ce propune martori, obligațiunea de a plăti citațiile lor în termen de 5 zile dela admiterea acestei probe, prin urmare citațiile pot fi plătite mai târziu sau chiar pot să nu fie plătite de loc».

Vom analiza mai la vale declarațiunile Ministrului de Justiție făcută cu ocazia discutării în Parlament a art. 186, declarațiuni invocate de partizanii teoriei contrare. În ceea-ce privește hotărârea menționată de d. Mironescu, și anume jurnalul No. 1016 din 4 Martie 1904 al Curții de Apel din București Secția III, regretăm că nu o putem analiza în acest articol, nefiind publicată.

* * *

D-l Dimitrie Alexandresco este de părerea contrară. „Fiindcă vorbim de art. 186 din procedura civilă, scrie d-sa, vom menționa însă că s'a decis, cu drept cuvânt, de către Curtea din Iași, într'o afacere în care am susținut noi însine această teorie, că pierderea dreptului de a se putea folosi de proba testimonială, admisă de judecată, se aplică numai atunci când lista martorilor n'a fost depusă de partea în drept în termenul fatal de 5 zile, nu însă și în caz când citațiile n'au fost plătite, sau au fost plă-

tite peste termenul de cinci zile, scopul legii fiind numai de a înlătura străgăniurile care pot fi pricinuite prin nedepunerea sau depunerea tardivă a listei martorilor.

„Această soluție este singura juridică. Ea rezultă atât din desbaterile parlamentare, cât și din art. 187 pr. civ., care permite părților de a aduce martorii fără nici o citație“ (*Dreptul*, 1910, No. 3, p. 23).

În acelaș sens se pronunță și d-l Siliu Rădulescu, în adnotarea pe care o face deciziei Curții de apel din Iași menționată de d-l Alexandrescu. Soluțiunea aceasta ar rezulta, după părerea d-sale, nu numai din dezbaterile parlamentare, dar și din art. 187 care permite părților de a aduce martorii fără nici o citație. Pe lângă aceasta ea este conformă și principiului că decăderile de drepturi sunt de strictă interpretare (*Dreptul*, 1909, No. 34, p. 269).

Am analizat mai sus articolul 187 din procedura civilă și am arătat cum, departe de a fi în contradicție cu dispozițiunile articolului precedent, nu face decât să aducă o excepțiune la principiul general stabilit într'însul, acordând părților posibilitatea de a economisi taxele de citații. Nu vom insista asupra acestei chestiuni. Numai o citire superficială a textelor din procedura civilă poate conduce la soluțiunea dată de d-nii D. Alexandrescu și Siliu Rădulescu.

În ceea ce privește principiul că decăderile de drepturi sunt de strictă interpretare, recunoaștem și noi că este exact. Dar oricât de strict ai interpreta o decădere, și tot trebuie să o aplici acolo unde legea o cere. Articolul 186 pr. civ. este cât se poate de clar, și nu poți înlătura o decădere prevăzută într'însul sub motiv că îl interpretezi.

A interpreta un text de lege înseamnă a-i determina adevăratul înțeles. Poți să te referi la spiritul legii, la dezbaterile parlamentare sau la dispozițiunile altor texte, atunci când un articol este obscur, sau când se contrazice cu altul. Dar când legea este clară și nu conține nici o antinomie, interpretul trebuie să respecte înainte de toate textul ei și n'ul poate părăsi sub cuvânt că îi aplică spiritul. „Quand une loi est claire, il ne faut point en éluder la lettre sous prétexte d'en pénétrer l'esprit“, spunea art. 5 din titlul 5 din cartea preliminară a codului civil. A proceda altfel înseamnă a substitui de cele mai multe ori voinței legiuitorului pe aceea a interpretului, spune Baudry Lacantinerie (tome I, p. 173).

Dar în cazul de față litera legii este în perfectă concordanță cu spiritul ei. Scopul legii este numai de a înlătura străgăniurile care pot fi pricinuite prin nedepunerea sau depunerea tardivă a listei martorilor, spune d-l Alexandrescu. Ori tocmai pentru a evita asemenea străgăniri art. 186 a obligat pe parte să plătească și taxele pentru citații, pentru că depunerea listei fără ca martorii să fie citați, nu face de loc ca procesul să progreseze. Și de aceea suntem mirați că d-l Alexandrescu, care cunoaște așa de bine scopul legiuitorului, ajunge la o concluzie atât de diferită de a noastră.

Din toate argumentele invocate de acești doi autori, rămâne unul singur: desbaterile parlamentare. Dar dacă citim cu atenție aceste desbateri așa cum sunt publicate în ediția oficială a legii pentru modificarea procedurii civile (pag. 379 și urm. și pag. 590), precum și în codul de procedură civilă adnotat al d-lor Alexandrescu, Cesărescu

și Mironescu, vedem că nici acest argument nu poate sta în picioare.

Nici odată d-l Dissescu, ministrul de justiție, nu a declarat că numai lista de martori trebuie depusă în termen de cinci zile, și că plata taxelor poate fi făcută și mai târziu. Din potrivă d-sa a spus în Senat că: „Partea care propune martorii trebuie să depună și lista lor și în acelaș timp să justifice plata citațiilor. Se poate însă întâmpla ca martorii însăși să ia obligațiunea de a se prezenta de bună voie și atunci, martorii aceștia, dacă se țin de cuvânt, să fie considerați ca citați“.

Prin urmare, partea ori plătește citațiile odată cu depunerea listei de martori, ori se obligă de a-i aduce cu bilete de identitate. Dar în al doilea caz martorii sunt considerați ca citați, și deci decăderea nu se aplică, numai dacă se țin de cuvânt, adică dacă sunt prezenți la înfățișare. Legiuitorul a voit numai să scutească pe părți de o cheltuială, fără ca prin aceasta să se poată obține amânări pentru neprezentarea martorilor.

„Citarea martorilor nu zic că are să fie făcută în cinci zile, dar trebuie depusă lista de martori în cinci zile“ spune mai departe d-l Dissescu. Din aceste cuvinte nu rezultă însă că taxele pentru citații nu trebuiesc achitate odată cu depunerea listei, ci numai că martorii nu trebuiesc citați în termenul de cinci zile, ci chiar mai târziu, destul numai ca în acest răstimp să se fi depus lista și să se fi plătit taxele. Acesta este singurul înțeles, care se poate da declarațiunilor d-lui Dissescu.

Dar chiar dacă am admite că explicațiunile Ministrului de justiție nu sunt destul de clare, și totuși nu am putea înlătura litera și textul legii, de cât în fața unor declarațiuni contrare categorice, care nici odată nu au avut loc.

Mai mult încă, s'a depus chiar un amendament în Senat prin care se tindea, între altele, să se supprime și dispozițiunea art. 186 în care se spune că dacă nu se plătește taxa pentru citarea martorilor, propunătorul să nu mai aibă drept de a se mai folosi de această probă. D-l Dissescu s'a opus, iar amendamentul a fost respins.

Și poate de aceea explicațiunile Ministrului de justiție nu par destul de clare. Articolul înlătura obiceiurile procedurale de până atunci și din această cauză întâmpina opoziție în Parlament. D-l Dissescu nu a făcut altceva decât să-și dea toate silințele ca să nu fie modificat și să se voteze așa cum l'a propus.

* * *

Rămâne să examinăm soluțiunile date de instanțele noastre judecătorești în această materie. Dacă deschidem codul de procedură civilă adnotat al d-lui Em. Dan, ediția III-a, în pagina 293 No. 6, găsim următoarele:

„Pierderea dreptului de a se putea folosi de proba testimonială admisă de judecată, se aplică numai atunci când lista martorilor n'a fost depusă de parte în termenul fatal de cinci zile, nu însă și în caz când citațiunile n'au fost plătite sau au fost plătite peste termenul de cinci zile, scopul legii fiind numai de a înlătura străgăniurile care pot fi pricinuite prin nedepunerea sau depunerea tardivă a listei martorilor. C. Iași, II, 11 Fevr. 1909 *Dreptul* 34/909. Trib. Olt 10 Fevr. 1908, *Curierul Judiciar*, 57/909. Cas. I, 3 Sept. 1912. *Curierul Judiciar*, 68, 1912. Cas. I, 25 Oct. 1911, B. p. 1227/911. Trib. Ilfov IV, 18 Fevr. 1912. *Curierul Judiciar*, 76/912,

Vezi în favoarea acestei teze dezbaterile din Senat. *Contra*: C. Buc. III, 6 Nov, 1903, *Dreptul* 34/909.

S'ar părea, din citirea acestei adnotații, că majoritatea instanțelor noastre judecătorești și chiar Curtea de Casație, au admis principiul că taxele, chiar dacă se plătesc peste termenul de cinci zile sau nu se plătesc de fel, decăderea pentru parte nu poate să existe. El bine, nu este așa. Dacă studiem cu puțină atenție jurisprudențele arătate de D. Dan, vedem că nici odată Curtea de Casație nu a decis aceasta, iar Curtea de Ape din Iași și Tribunalul Ilfov s'au pronunțat într'o speță cu totul particulară. Vom reproduce în rezumat toate aceste hotărâri, pentru a arăta confuzia pe care adnotația d-lui Dan poate să o provoace în mintea cititorilor.

Deciziunea *Curții de Casație* Secția I, No. 557 din 3 Septembrie 1912, este referitoare la o afacere relativă la un pământ rural. Ori art. 39, al 31 din Legea timbrului, și art. 33 din legea Judecătoriilor de ocoale, dispun că sunt scutite de taxa timbrului precum și de orice alte cheltuieli de procedură, toate acțiunile imobiliare și cererile de esire de indiviziune privitoare la pământurile date locuitorilor sateni și declarate inalienabile prin legile de împroprietărire. Prin urmare nici de plata taxelor pentru citații nu poate fi vorba în asemenea procese, procedura fiind gratuită. Și de aceea Înalta Curte declară „că tribunalul a comis un exces de putere și a făcut o greșită aplicare a art. 186 și 187 pr. civilă, când a considerat pe recurent decăzut din beneficiul probei cu martori pentru că nu ar fi stărut a se cita martorii, și nici nu i-ar fi adus de bună voe, *intru cât afacerea fiind pentru pământ rural, recurentul nu avea altă obligație de cât a depune lista de martori în termenul legal, ceea ce a și făcut, iar nu și de a stărui să fie citați martorii sau ai aduce de bună voe*» (*Curierul Judiciar*, 1912, No. 68, p. 803 și No. 73, p. 857).

Deciziunea *Curții de Casație* secția I No. 700 din 25 Octombrie 1911, este referitoare la o speță similară. Obiectul procesului era revendicarea unui teren rural. Iată, în adevăr, ce găsim în această deciziune: „Decăderile de drepturi sunt de strictă interpretare, și ele dacă nu au fost prevăzute de legiuitor în mod expres, nu se pot ereea pe cale de interpretare. Prin urmare, condițiunea impusă de partea finală a art. 186 pr. civilă, cu privire la depunerea taxelor de plata citațiilor, *nu are a se aplica și afacerilor în care procedura se urmează fără plată de taxe*. (Buletinul *Casației* 1911, pagina 1227. *Curierul Judiciar*, 1911 No. 82, pag. 678).

Rezultă oare din aceste deciziuni, că Înalta Curte nu cere ca plata taxelor pentru citații să fie făcută tot în termenul de cinci zile în care trebuie depusă lista de martori? Evident că nu. Hotărârile acestea sunt referitoare la afaceri unde procedura e gratuită, și nu putea Curtea să oblige pe părți la plata taxelor atunci când legea le scutește.

Dar tot Curtea de Casație secția I, în decizia No. 37 din 21 Ianuarie 1914, declară că:

„Din art. 186 pr. civ. și art. 86 din legea judecătoriilor de ocoale rezultă că partea are obligația nu numai de a depune în termenul legal lista martorilor, ci și de a îngriji să fie aduși la judecată, astfel că instanța de fond, constatând că partea nu a făcut diligențele necesare pentru aducerea lor, cu drept cuvânt a declarat-o decăzută din beneficiul

acestei probe. În ceéace privește împrejurarea că procesul este relativ la un pământ rural și că citarea martorilor trebuia să se facă din oficiu, așa că partea nu avea altă obligație decât de a depune lista în termenul legal, iar nu și de a îngriji să fie citați, o asemenea apărare nu poate fi invocată direct la Curtea de Casație, fiind un mijloc nou de apărare (*Jurisprudența Română*, 1914, No. 148, pagina 140).

Curtea de Casație Secția II, în deciziunea din 23 Ianuarie 1902, spune că, deși după dispozițiunile art. 186 din noua procedură, partea care voește a uza de proba testimonială admisă, trebuie odată cu depunerea listei de martori, să justifice și plata taxelor de citații, sub pedeapsă în caz de neurmă, de a nu se mai putea folosi de asemenea probă, totuși această regulă nu se aplică și în cazul când martorii au fost admiși și lista lor, depusă, sub vechea procedură. (Buletin 1902, p. 103). Rezultă însă că asemenea dispozițiuni se aplică în cazul când proba testimonială a fost admisă sub noua procedură civilă.

Deciziunea civilă No. 306, din 27 Noembrie 1915 a *Curții de Casație* Secția II este categorică: «Instanța de fond face o justă aplicare a art. 186 pr. civilă, când declară debăzută pe parte din dreptul asupra probei cu martori, când se constată că partea, depunând o listă de martori, n'a plătit taxele de citațiuni, spre a chema și audia martorii propuși». (*Jurisprudența Română*, 1916, No. 153, pag. 151).

Tot atât de categorică este și deciziunea *Curții de Casație* Secția I, No. 404 din 1906: „Considerând spune Înalta Curte, că tribunalul constată ca apelantul a depus lista martorilor peste termenul de cinci zile și pe baza art. 186 procedura civilă, declară că această parte nu se mai poate folosi de arătatul mijloc de probațiune; că, deasemenea hotărăște că nici intimatul în apel nu s'a conformat dispozițiunilor suscitatului articol, de oare ce, în termenul de cinci zile, n'a plătit și citațiunile pentru chemarea martorilor propuși și nici nu i-a adus de bună voe la înfățișare.

«Considerând că art. 80 din legea Judecătoriilor de pace aplicabil și la Tribunale, când judecă în apel acțiunile venite dela judele de ocol, fixează modurile de chemarea părților lăsând la alegerea reclamantului să întrebuițeze unul sau altul din aceste moduri de îndeplinire a procedurii;

«Că dar, recurentul era dator sau să plătească citațiunile dacă voia ca martorii să fie citați prin corpul portăreilor, sau să ceară a fi citați prin organele administrative prevăzute în suscitatul articol, sau să îndeplinească singur procedura chemărilor, aducându-i la înfățișare; că dânsul neuzând de facultatea acordată de menționatul articol pentru citarea martorilor, tribunalul legalmente a decis că e decăzut din dreptul de a se folosi de această probă, pentru că art. 186 procedura civilă, pentru evitarea străgănilor, cere sub pedeapsa de a nu mai putea uza de dovada testimonială, ca partea, nu numai să depună lista martorilor în termenul de cinci zile, dar săși facă tot ce-i stă în puterea sa pentru citarea martorilor sau să-i aducă de bună voe la înfățișare.» (Buletin, 1906, p. 1532).

Acestea sunt jurisprudențele Înaltei *Curți* cunoscute de noi, și nu cred că din ele s'ar putea trage vre-un argument în folosul părerii arătată de D-l Em. Dan, ci din potrivă ele confirmă opiniunea noastră.

Dacă citim acum jurnalul *Tribunalului Olt* No. 1439 din 10 Februarie 1908 (*Curierul Judiciar* 1903,

No. 57, pag. 461), menționat de d. Em. Dan în adnotația sa, vedem că numai președintele, d. Vărzaru, a admis părerea D-sale, celalt judecător făcând opinie separată. Iar dacă răsfoim colecția *Curierului Judiciar* din acelaș an, vedem în numărul viitor un jurnal al aceluiași Tribunal, semnat tot de d. Vărzaru, care admite soluțiunea contrară (Jurnal No. 268 din 2 Septembrie 1908, *Curierul Judiciar* 1909, No. 58, pag. 471).

Deciziunea *Curții de Apel din Iași*, Secția II, No. 305 din 11 Februarie 1909, s'a pronunțat în următoarea speță: Curtea a admis dovada testimonială, și partea a depus lista în termenul de cinci zile, dar a plătit taxele pentru citații mai târziu. La prima zi fixată pentru audierea martorilor, aceștia s'au prezentat, procedura față de ei fiind îndeplinită. S'a cerut totuși să se declare partea decăzută din dreptul de a asculta martorii pentru motivul că citațiile au fost plătite peste termenul de cinci zile, dar Curtea a respins incidentul și cu drept cuvânt.

«Considerând, spune Curtea din Iași, că ceea ce a condus pe legiuitor a prescrie obligația părții de a propune lista de martori în termenul de cinci zile și a plăti taxele tot în acel termen, a fost dorința de a pune capăt la toate străgănișurile provocate de amânări din cauza nedepunerii listei de martorilor, și din cauza neplății taxei pentru citarea lor;

«Considerând că aceasta fiind scopul urmărit de legiuitor, iar nu acela de a supune pe părți la cheltueli pe care ar putea să le evite, era dar neapărat ca el să admită aducerea martorilor și fără citații;

«Considerând că dacă este îngăduit de lege ca proba cu martori să se poată face fără depunerea taxelor, când ei sunt aduși de părți, sau mai bine se prezintă de bună voe fără a fi citați, apoi nu este nici un motiv, nici legal, nici echitabil, ca această probă să nu se poată face când martorii se prezintă la înfățișare, deși taxele s'au plătit peste termenul de cinci zile, căci ceea ce a voit legiuitorul prin decăderea prevăzută de art. 186, a fost să nu se provoace amânări din cauza neplății taxelor, iar nu să se ridice părții dreptul la această probă când, deși taxa s'a plătit mai târziu, martorii însă s'au prezentat la termen; că prin urmare decăderea din acest articol nu se poate avea loc decât când la prima înfățișare martorii nu se prezintă, fie că taxele nu s'au plătit de loc, fie că s'au plătit peste termenul de cinci zile». (Dreptul 1909, No. 34, pag. 268).

Putem oare generaliza această soluție, cum fac D-nii Em. Dan, Dim. Alexandresco și Siliu Rădulescu, și decide că nici odată pierderea dreptului de a se folosi de proba testimonială nu se aplică în cazul când citațiile n'au fost plătite, sau au fost plătite peste termenul de cinci zile? Incontestabil că nu. Nici Curtea din Iași nu spune aceasta, ci arată numai că decăderea din art. 186 nu mai are nici o rațiune, de vreme ce martorii au fost prezenți la înfățișare, cu toate că citațiile s'au plătit mai târziu. Acelaș lucru rezultă și din Jurnalul *Tribunalului Ilfov*, Secția IV, No. 1589 din 18 Februarie 1912, pronunțat într-o speță similară, și ale cărei considerente sunt asemănătoare cu ale Curții din Iași.

Soluțiunea susținută de noi a fost admisă în ultimul timp și de *Tribunalul Prahova*, Secția I, în urma pledoariilor noastre, prin sentința civilă No. 712 din 25 Decembrie 1922:

Având în vedere, spune Tribunalul, că după art. 186 procedural listă de martori trebuie depusă înăuntrul unui termen fatal de cinci zile dela admiterea probei, justificând totdeauna și plata taxelor de citații sub pedeapsă, în caz de neurmărire, să nu se mai poată folosi de această probă;

«Având în vedere că în fapt este exact că lista de mar-

tori s'a depus la 17 Noembrie, iar taxa de citațiuni s'a plătit la 13 Decembrie, deci aproape după o lună de la depunerea listei de martori, cerându-se termen judecătorului supleant pentru audiere la 9 Februarie 1923, deși judecata fondului era fixată pentru astăzi 20 Decembrie.

«Considerând că ceea ce a condus pe legiuitor a prescrie obligația părții de a propune lista de martori în termenul de cinci zile și a plăti taxele tot în acel termen, a fost dorința de a pune capăt la toate străgănișurile provocate de amânări din cauza nedepunerii listei de martori și din cauza nedepunerii listei de martori și din cauza neplății taxei pentru citarea lor în termen;

«Că deci, intimatul, odată cu depunerea listei de martori neplătind și taxa de citațiuni și pe de altă parte cerând termen pentru audiere după judecarea fondului, nu urmărește decât tergiversarea soluționării litigiului, Tribunalul urmează a considera decăzut pe intimat din proba cu martori». (ss) T. Goruneanu, N. Canari; Grefier, Th. Georgescu.

Am repropus hotărârile referitoare la această chestiune publicate în repertoriile noastre de jurisprudență. Din cetirea lor nu putem ajunge decât la următoarea concluziune:

Partea căreia i s'a admis proba testimonială, pentru a se putea folosi de ea, trebuie să depună la grefă în termen de cinci zile lista de martori, plătind în acelaș termen și taxele pentru citații. Sancțiunea va fi decăderea din dreptul de a se folosi de această probă.

Dacă vrea să aducă martorii cu bilete de identitate, trebuie ca tot în termenul de cinci zile să ceară încuviințarea tribunalului și să se îngrijească ca martorii să fie prezenți la prima zi de înfățișare, sub pedeapsa de a suferi aceeași decădere.

Cu toate acestea, deși taxele s'au plătit peste termenul de cinci zile, dar dacă partea a făcut diligențele necesare, și martorii sunt prezenți la prima zi de înfățișare pentru a fi audiați, decăderea nu va fi aplicată, nemai având nici o rațiune, scopul legiuitorului fiind numai să împiedice șicanele și străgănișurile din proces.

GEORGE D. DIMITRESCU

Doctor în Drept din Paris,
Avocat, Ploiești

CHESTIUNILE DE FAPT în fața Inaltei Curți de Casație

Afacerea Lăzărescu-Păltineanu a adus în dezbateri în fața Curții noastre supreme câteva probleme juridice penale atât de drept intern cât și de drept internațional ce urmasă să primească soluționarea prin fixarea unei jurisprudențe. Cinci au fost motivele de recurs invocate de D-l Alex. Lăzărescu în casarea deciziunii Camerei de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de Apel din București. Patru motive în discuția cărora nu intrăm, au fost respinse de înalta Curte, al cincilea însă, ce formează motivul IV de recurs, susținut și argumentat cu multă docticitate de D-l profesor Istrate Micescu, a produs divergență. Judecat din nou în completul de divergență fără a se putea întruni numărul legiuit de glasuri pentru darea unei soluțiuni într'un sens sau întraltul, a rămas ca suprema Curte să hotărască definitiv în secții unite.

Prin motivul IV de recurs s'a susținut că faptele imputate d-lui Alexandru Lăzărescu nu pot fi calificate de delict, după cum a decis Camera de punere sub acuzare, ci constituind legitima apărare, definitivă de art. 58, 256, 257 C. p. rom., urmează ca înalta Curte să caseze fără trimitere.

În prezentul articol nu ne vom ocupa dacă faptul, în speță, constituie ori nu o legitimă apărare, ci vom căuta să analizăm un alt problem juridic desprins din invocarea motivului IV de recurs, și anume dacă Curtea de Casație are sau nu căderea de a se pronunța asupra acestui motiv. Avem credința că divergențele repetate ce s'au produs între înalții magistrați, au la baza lor nu atât o neînțelegere întru a stabili dacă actul nenorocit a lui Lăzărescu constituie ori nu legitimă apărare, cât îndoiala asupra competenței acelei instanțe de a hotărî în această materie.

Să zic, poate că, prin admiterea acestui drept înalta Curte și-ar depăși atribuțiunile întrucât conform textelor de lege ea este ținută să se menție în cadrul strict al dreptului, neputând intra în cercetarea chestiunilor de fapt a cărora suverană apreciere o au în mod inclusiv instanțele de fond.

Ne propunem dar să răspundem la următoarea întrebare: Curtea de Casație poate ea ori nu controla calificarea dată infracțiunilor de instanțele de fond, control ce reclamă implicit analiza și aprecierea chestiunilor de fapt stabilite în mod suveran de acele instanțe? Sau, cu alte cuvinte: sunt situațiuni în cari Curtea supremă, pentru a verifica aplicarea justă a unui text, e obligată să pătrundă în analiza complexului de circumstanțe în care s'au petrecut faptele stabilite de instanțele de fond, și din care reese calificarea?

Această întrebare s'a pus încă demult în Franța, formând obiectul unor discuțiuni doctrinale contradictorii, și dând naștere la jurisprudențe diferite.

Art. 3. din legea franceză din 27 Noemb. și 1 Decemb. 1790 definea astfel atribuțiunile Curței de Casație: „Tribunalul Casației va anula toate procedurile în care formele au fost violate și toate hotărârile care vor conține o contravențiune expresă la textul legii“.

Art. 7 al legii din 20 Aprilie 1810 n'a făcut decât să reproducă legea din 1790: „Justiția este dată în mod suveran de Curțile imperiale, sentințele lor când sunt prevăzute cu forme prescrise sub pedeapsă de nulitate, nu pot fi casate decât pentru o contravențiune expresă la textul de lege“.

Art. 299 C. Instr. Crim. Fr. (324 c. pr. p. 10m.), printre cele patru motive de recurs în contra deciziilor Camerei de punere sub acuzare, prevede sub No. 2 următorul caz: „și le fait n'est pas qualifié crime par la loi“. Așa dar pentru ca instanța supremă să poată controla calificarea, după cum dispune textul de mai sus, trebuie ca hotărârea supusă cenzurei să cuprindă în considerentele și în dispozițiunii ei, atât constatarea faptelor incriminate cât și indicarea textului de lege pe care îl declară aplicabil faptelor. ¹⁾

Cum am spus însă, în doctrina și în jurisprudența franceză era controversată chestiunea de a se ști dacă Casația putea ori nu să controleze judecata instanței de fond asupra calificării, calificare ce se înfățișează mai mult sub forma unei chestiuni de fapt decât a unei chestiuni de drept.

Bariss, fost prezident al Curței de Casație franceză, într'o notă publicată în 1822, rezumă astfel soluția de pe vremuri a acelei instanțe, secția criminală: „La Cour de Cassation n'est instituée que pour réprimer les violations de la loi, elle sortirait de ses attributions si elle exerçait son examen et sa censure sur des décisions rendues par les tribunaux ordinaires, sur des matières ou des cas qui n'ayant été réglés par aucune disposition de la loi n'ont été soumis qu'à leur discernement et à leur conscience... Dans cette détermi-

nation les tribunaux n'ont pas de loi à appliquer, ils ne peuvent donc en violer aucune; ils ne peuvent donc pas donner ouverture à Cassation... un mal jugé, qui est un moyen d'appel, ne peut jamais être un moyen de Cassation“.

Doctrina Casației franceze astfel fixată, făcea deci distincțiune între declarațiunile de fapt și calificațiunea legală dată faptelor recunoscute de judecători.

Controlul asupra calificațiunii nu intră în atribuțiunile Curței supreme decât atunci numai când legea a determinat elementele constitutive ale delictului, instanțele de fond violând expres aceste dispozițiuni. Calificarea însă era lăsată la suverana apreciere a instanțelor de fond atunci când legea în textele sale nu prevedea nici o definițiune ²⁾.

Vederile Cassației franceze să schimbară însă mai târziu. O jurisprudență nouă s'a stabilit la 2 Aprilie 1825, ³⁾ când s'a decis că: si les déclarations en fait données par les tribunaux et par les cours jugeant correctionnellement sont irréfragables, il n'en est pas de même des qualifications données par les dits tribunaux et cours à ces faits par eux déclarés et des conséquences qu'ils en ont tirées; que l'examen de ces qualifications et de ces conséquences rentre dans les attributions de la Cour de Cassation; que cette Cour, étant chargée de réprimer les violations qui seraient commises contre la loi; a nécessairement qualité pour juger l'appréciation des dits faits et leurs conséquences, puisque ce jugement devient la base de l'application de la loi pénale.—Această nouă părere e și mai categoric exprimată în decizia din 20 Ianuarie 1843 ⁴⁾: „Il appartient à la Cour de Cassation d'annuler les arrêts des chambres d'accusation pour fausse interprétation de la loi pénale, quand à la qualification légale des faits; que le No. 1 de l'art 299 (ancien) n'est pas limitatif à cet égard; que cet article doit s'interpréter par les attributions ordinaires de la Cour de Cass. et qu'ainsi il ouvre au ministère public le recours de droit quand le fait n'a pas été qualifié conformément à la loi ⁵⁾“.

Din deciziunile citate rezultă dar că suprema instanță franceză a părăsit prima normă pe care o stabilea, admitând controlul ei suveran asupra calificațiunii, chiar atunci când legea în textul său nu prevedea nici o definițiune asupra elementelor constitutive de delict.

Doctrin franceză, în majoritatea ei, a opinat și ea în sensul ultimei jurisprudențe a Curței de Cassație.

Faustin Hélie în lucrarea sa *Traité de l'instruction criminelle* (T. 5. p. p. 377) se întreabă cu drept cuvânt: „mais où se trouve sa base et quel est le texte qui l'a établie? Est ce que la loi pénale ne peut pas être enfreinte par l'application qui en est faite aussi dans le cas où les éléments du délit sont définis que dans ceux où ils ne le sont pas?“. Iar la pagina 381 din aceiaș lucrare autorul conchide: „ainsi, soit que les éléments des crimes et des délits soient, ou ne soient

2) Jurisprudența în acest sens: Cass. 9 Août 1816, J. P. tom. XIII, p. 584; Cass. 11 Juin 1818, J. P. tom. XIV, p. 856; Cass. 15 Oct. 1825, J. P. tom. XIX, p. 912; Cass. 25 Nov. 1826, J. P. tom. XX, p. 960; Cass. 17 Mars 1827, J. P. tom. XXI, p. 262.

3) Cass. 2 April. 1825, J. P. tom. XIX, p. 373.

4) Cass. 20 Janv. 1843, Bull. Cass. No. 6.

5) Jurisprudența în acest sens: Cass. 5 Août 1831, J. P. tom. XXIV, p. 102; Cass. 21 Oct. 1831, J. P. tom. XXIV, p. 279; Cass. 7 Février 1833, J. P. tom. XXV, p. 139; Cass. 6 Juin 1840, Bull. No. 163; Cass. 10 Juillet 1841, Bull. No. 210; Cass. 15 Décemb. 1848, Bull. No. 322; Cass. 10 Oct. 1850, Bull. No. 549; Cass. 8 Juillet 1853, Bull. No. 248; Cass. Ch. réunies 13 Avril. 1852, Bull. No. 122.

pas définis par la loi pénale, l'autorité souveraine des chambres d'accusation s'arrête à leur constatations matérielle, elle cesse d'être souveraine lorsqu'elle s'applique à la relation de ces faits avec la loi pénale à leur caractère légal, en un mot à leur qualification. Il faut donc considérer comme une règle générale que la Cour de Cassation est investie en matière de grand criminel, du droit d'examiner la régularité des qualifications appliquées aux faits incriminés, et par conséquent que toute qualification fautive ou inexacte de ces faits peut donner ouverture à cassation contre les arrêts des chambres d'accusation qui l'ont consacrée.

Un lucru dar e stabilit în doctrina și jurisprudența franceză, că Curtea supremă are dreptul de control în ceea ce privește calificarea dată faptelor constatate în mod suveran de instanțele de fond.

Dacă se cercetează însă mai deaproape acest drept, se poate constata, — nu cu ușurință, căci chestiunea e destul de subtilă, — că însăși calificarea, deși izolată de chestiunile de fapt propriu zise, ce independent sunt fixate în mod suveran de instanțele de fond, — este și ea, mai mult sau mai puțin, o chestiune de fapt, apreciată însă în complexul ei, iar nu în elementele individuale, raportată fiind, din punct de vedere juridic, la elementele legale impuse de text pentru alcătuirea delictului. Totuși, astfel considerată, ea trebuie să cadă sub controlul Curții supreme, aprecierea raportului causal la textul de lege fiind de domeniul dreptului pur.

În realitate examenul și precizarea chestiunilor de fapt conține două operațiuni deosebite: „la déclaration de leur constance, qui est la conséquence de leur constatation, et leur qualification, qui est leur identification avec les faits que punit la loi“⁶⁾. Or, afirmă Roux „la qualification est un pur travail de raison, elle consiste à faire à des faits reconnus constants l'application des dispositions législatives. A ce titre elle ne saurait comporter la souveraineté du pouvoir de juges de fond. Bien au contraire, la qualification légale du fait reste naturellement soumise au contrôle de la Cour de Cassation à cause de l'interprétation de la loi qu'elle implique et des questions de droit qu'elle soulève“⁷⁾. Și d-l Roux merge mai departe în interpretarea sa atunci când zice: „Mais, même sur le terrain de la constatation des éléments du délit, ce pouvoir souverain subit un contrôle. C'est lorsqu'il apparaît une opposition flagrante entre la conclusion affirmée par les juges et les constatations de leur jugement. Un semblable contrôle purement logistique qui prend les faits tels qu'ils sont reconnus constants par les juges du fond, et vérifie seulement les conséquences qu'ils en ont tirées, appartient manifestement à la Cour de Cassation, qui, en ce faisant, reste dans son rôle de Cour régulatrice, et ne s'erige pas en Cour d'appel universelle et souveraine“⁸⁾. Autorul citat conchide apoi astfel, în această ordine de idei: „Alors en décomposant le délit en trois éléments (fait matériel, faute et rapport causal) ou aperçoit qu'il appartient à sa Cour de Cassation de vérifier si les constatations de juges du fond justifient leur admission du rapport causal⁹⁾, ou l'attribution à la faute commise du caractère de gravité requis“¹⁰⁾.

6) Roux, Cours de Droit Pénal et de Procédure Pénale, p. 616.

7) A se vedea jurisprudența în acest sens: Cass. 11 Août 1899, S. 1902, 1, 61; Cass. 20 Avril 1901, S. 1905, 1, 197; Cass. 29 Juillet 1905, S. 1905, 1, 534; Cass. 20 Mars 1909, S. 1, 54.

8) Vezi jurisprudența în acest sens: Cass. 14 Mai 1881, S. 1882, 1, 331; Cass. 25 Sept. 1881, S. 1883, 1, 285; Cass. 28 Mai 1887, S. 1888, 1, 185.

9) Cass. 5 Décemb. 1890, Bull. crim. No. 247; Cass. 30 Janv. 1913, Bull. crim. No. 53; Cass. 25 Nov. 1916, S. 1917, 1, 97.

10) Cass. 12 Nov. 1875, S. 1876, 1, 281.

Ajungând dar la aceste concluziuni, socotim că în ceea ce privește motivul IV de recurs invocat de d-nul Alex. Lăzărescu, Curtea supremă are calitatea de a se pronunța, dacă în speță e sau nu legitimă apărare, controlând aprecierea faptelor în complexul lor, verificând gravitatea ce se desprinde, raportând calificarea la dispozițiunile textului de lege, care în legislațiunea română cuprinde o definițiune precisă a legitimei apărări.

27 Aprilie 1923.

GEORGE VRĂBIESCU

Doctor în științele juridice și diplomat
în științele penale
dela Facultatea din Paris

RECENZIE

N. G. Marinescu. Codul Consolidărilor petrolifere.

Intr'un volum de 514 pagini și pentru modestul preț de 120 lei, colaboratorul nostru d-l avocat N. G. Marinescu a strâns toată legislația în materie de consolidări petrolifere, însoțind-o de debaterile parlamentare, de jurisprudența complectă și de observațiunile doctrinale până la zi, precum și de textul noii Constituții.

Toată această vastă colecțiune e redată nu numai cu conștiinciozitatea și claritatea de expunere, cu cari autorul ne deprinsese într'o precedentă ediție în trei volume repede epuizate, dar și cu o metodă nouă și sistematică, ce o face de un real folos atât pentru profesioniști, cât și pentru toți cei pe cari îi interesează chestiunile în legătură cu consolidările petrolifere.

O tablă de materii și un index alfabetic ușurează cercetările acestui cod petrolifer, ce nu poate lipsi din biblioteca nimănui.

A. V.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTȚIE S. I

Audiența dela 18 Decembrie 1922

Președenția d-lui GH. V. BUZDUGAN, Președinte

Marin Guran și a. cu Ana Dincă C-tin și a.

Decizia No. 1373

Minoritate. — Acțiuni contra minorilor relative la un imobil. — Tutore neautorizat. — Nulitatea acțiunii. — Cum poate fi invocată. — Art. 408 și 1166 c. civ.

Hotărârea contra minorilor, cu privire la un bun imobiliar al lor, obținută într'un proces în care dânsii au fost reprezentați de către tutorele neautorizat de Consiliul de familie a sta în proces, — este isbită, pe temeiul art. 408 și 1166 c. c., de o nulitate relativă în favoarea minorilor cari după ajungerea la majorat o pot ataca, fie pe cale principală, fie pe cale de apărare, căci fiind minori nu au fost în măsură de a exercita contra ei căile de atac.

Curtea,

Ascultând raportul d-lui consilier Sărățeanu, pe d-l avocat Constantin Georgescu în dezvoltarea motivelor de casare și pe d-l avocat Al. Stănculescu în combateri și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Marin N. Guran și Dumitru N. Guran în contra sentinței No. 243/921, dată

de Trib. Mehedinți s. II-a în proces cu Ana Dincă Marin și Gh. Avram pentru revendicarea unui loc.

Având în vedere motivul de recurs în cuprinderea următoare :

«Violarea autorității lucrului judecat (art. 1201 cod. civ.).

«Ne-am judecat încă odată pentru acelaș pământ cu tutorul reclamanților de acum, pe când dânsii erau minori, respingându-se cererea minorilor de judecătorul de ocol și de Tribunalul Mehedinți. Tribunalul de acum, înlătură prima hotărâre și o socotește ca inexistentă, pe motiv că tutorul nu a avut autorizarea consiliului de familie spre a sta în judecată. Dar lipsa acestei autorizații nu ridică primei hotărâri puterea lucrului judecat, dacă ea n'a fost reformată pe una din căile legale ordinare sau extraordinare.

«Tribunalul Mehedinți s. II-a hotărând astfel, a violat art. 1201 c. c.».

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că intimații Ana Marin și Gh. Avram revendică dela recurenții Marin și Dumitru Guran 1¹/₂ hectar teren, cu care tatăl lor a fost improprietary în 1889. Că recurenții au opus însă autoritatea lucrului judecat rezultând din cărțile de judecată cu 885/903, 880/994 și sentința Trib. Mehedinți cu No. 166/906 ; că judecătorul de ocol a respins acțiunea, constatând că în cauză există autoritate de lucru judecat, dar Trib. prin sentința atacată, a admis apelul intimaților, înlăturând excepțiunea lucrului judecat, le-a admis acțiunea în revendicare ; că pentru a hotărî astfel Trib. constată că, în adevăr, din cărțile de judecată și hotărârea menționată, rezultă, — lucru de altfel necontestat, — că Marin Manole în calitate de tutore al intimaților — reclamanți pe când aceștia erau minori, s'a judecat, ca reclamant, cu recurenții pentru acelaș pământ, respingându-se acțiunea ca nefondată ; — că Tribunalul mai constată însă că, în tot cursul acelei judecăți, tutorele n'a avut autorizația consiliului de familie sau a judecătorului, autorizație cerută de art. 408 c. civ. și a cărei lipsă atrage în mod virtual nulitatea acelei hotărâri, ce poate fi opusă și pe cale de apărare ; — că, prin această soluție, recurentul pretinde că Trib. ar fi violat principiul autorității lucrului judecat, cunoscut prin art. 1201 c. civ. când hotărâște că lipsa de autorizație a tutorelui, ar ridica hotărârei date puterea lucrului judecat, fără ca acea hotărâre să fi fost reformată pe una din căile de atac prevăzute de lege ;

Considerând că, conform art. 408 c. c. tutorile nu poate intenta acțiune în numele minorului având de obiect un drept asupra unui imobil și nici a încheia la o asemenea cerere, fără autorizațiunea consiliului de familie, acțiune care în specie putea fi înlocuită, — la data judecății, — cu aceia a judecătorului, pe temeiul art. 65 din legea judecătorilor de Ocoale în vigoare la acea dată ;

Considerând că această formalitate fiind edictată de lege pentru protecțiunea intereselor incapabililor, și având deci un caracter de ordine publică, neîndeplinirea ei atrage, în mod virtual nulitatea hotărârei date în contra minorilor ; că aceasta rezultă în mod neîndoelnic și din dispozițiunile art. 1166 c. civ. care face aplicațiunea la două cazuri acolo prevăzute, a unei reguli generale după care sânt opozabile incapabilului numai actele făcute în numele său de reprezentantul său legal, cu îndeplinirea formalităților cerute de lege pentru protecțiunea sa ;

Că, de aceia, e necontestabil și de altfel în această privință nu s'a făcut motiv de recurs. Că, hotărârea opusă în specie ca constituind lucru judecat, fiind dată față de tutor, lipsit de autorizația cerută de lege pentru ca el să fi putut reprezenta, în mod valabil, pe mi-

norii, acea hotărâre este isbită de o nulitate relativă în favoarea intimaților ; că aceștia, pe când erau minori nefiind în măsură a exercita căile de atac în contra acestei hotărâri, la pronunțarea căreia n'au participat și nici n'au fost reprezentați în mod legal prin tutorele lor, urmează că, pentru a nu rămâne iluzorie măsura de protecțiune prevăzută de lege, — dânsii pot ataca acea hotărâre, — după ajungerea lor la majoritatea, — fie pe cale principală, fie pe cale de apărare — pentru a-i înlătura efectele, fără ca în această privință să se poată face vre-o deosebire cu nimic nejustificată și menită a spori procesele, contrar tendințelor procedurii moderne ;

Că așa fiind, cu drept cuvânt instanța de fond a respins excepțiunea lucrului judecat bazată pe o hotărâre nulă față de foștii minori și prin urmare motivul de recurs este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

NOTA. — Un tutore, lucrând în această calitate, poate el întotdeauna să reprezinte în mod valabil pe cel incapabil, în actele judiciare sau extra-judiciare relative la patrimoniul acestuia ? Nu, zice Inalta Curte în decisia mai sus reprodusă, atunci când tutorele n'a îndeplinit, cu ocaziunea facerii actului, formalitățile prescrise de lege pentru validitatea lui.

În speță tutorele intentase în numele unor minori, o acțiune în revendicare imobiliară, fără să fi obținut autorizațiunea consiliului de familie cerută de art. 408 cod. civ. ; acțiunea sa fiind definitiv respinsă, minori ajunși majori intentează din nou aceeași acțiune contra aceleiași părți care invoacă autoritatea lucrului judecat rezultând din hotărârea dată. Inalta Curte consfințind hotărârea iustanței de fond, înlătură excepțiunea lucrului judecat și stabilește că minorii n'au fost reprezentați în mod legal prin tutorele lor, întrucât acesta nu fusese abilitat de consiliul de familie. Soluțiunea dată face o justă aplicațiune a principiilor de drept. În principiu este exact că hotărârea dată față de un mandatar, fie convențional, fie legal, este opozabilă mandantului sau mai bine zis, persoanei, pentru care și în numele căreia a figurat în proces ; dar nu-i mai puțin adevărat că acest principiu se aplică în măsura în care mandatarul n'a depășit limitele mandatului său, (art. 1537 și art. 1546 aliniatul I, cod. civ.) ; de îndată ce mandatarul a trecut peste puterile ce i-au fost conferite fie prin convențiune, fie de la lege, el încetează de a reprezenta în mod valabil pe mandantele său, hotărârea dată nu mai este opozabilă acestuia afară numai dacă mandantele a ratificat în mod expres sau tacit actul mandatului (art. 1546 alin. 2 cod. civ.). Resultă prin urmare că dreptul dedus în judecată de către o persoană care a depășit limitele mandatului ce avea sau care a lucrat în baza unui mandat neregulat sau chiar fără mandat, poate face obiectul unei noi cereri din partea titularului dreptului.

Nu se poate obiecta în mod temeinic că atunci când în instanță figurează un tutore neautorizat, lipsa de autorizație ar putea fi considerată ca un viciu de formă, pe care partea interesată trebuie să-l invoace în cursul instanței pe una din căile legale ordinare sau extraordinare, sub sancțiune ca în caz contrar hotărârea dată să devină inatacabilă dobândind autoritate de lucru judecat.

Este adevărat că se admite în genere că o hotărâre poate constitui lucru judecat chiar când este dată cu călcarea formală a legii, ca spre pildă când emană dela o instanță necompetentă ratiōne materiae sau când este pătată de o nulitate de formă; că prin urmare, nulitatea unei hotărâri nu constituie un obstacol pentru ca acea hotărâre să dobândească autoritatea de lucru judecat, atunci când părțile interesate n'au avut grijă să se prevaleze de acea nulitate pe căile de atac stabilite de legiuitor contra hotărârilor *).

Dar această soluțiune admisă de doctrină și jurisprudență nu este aplicabilă în speță, întrucât nu este vorba de un viciu de procedură în legătură cu instanța de judecată pe care părțile interesate ar fi avut posibilitate să-l invoace în cursul procesului usând de căile legale; lipsa de autorizație a tutorelui împiedică pe acesta de a putea reprezenta în mod valabil pe cel incapabil, astfel încât hotărârea dată în cursul unei instanțe angajate în acest mod, nu poate fi considerată ca fiind dată față de partea interesată ci constituie pentru aceasta res inter alios acta.

ALEX CERBAN
Profesor Universitar
Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 6 Martie 1923

Președinția d-lui GH. BUZDUGAN, Preșident

Florica G. G. Asm cu Soc. Restaurantul Românesc

Decizia No. 255

Chirii. — Subînchirieri. — Sunt trecute ca raporturi directe între proprietar și subchiriaș numai subînchirierile existente legalmente la punerea în aplicare a legii. — Dacă contractul principal a fost reziliat anterior subînchirierea nu mai are ființă. — Art. 30 decretul-lege 1420 și art. 3, al. V, legea din 1922.

Atât decretul-lege 1420/920, cât și legea din 1922, prin art. 3 al. V, trecând, — în vederea înlăturării speculei făcută de chiriașul principal, — subînchirierile, ca raporturi directe între proprietari și subchiriași, presupun existente, la aplicarea legii, atât contractul principal de închiriere, cât și cel de subînchiriere și în curs de executare, contracte în virtutea cărora, folosința imobilului închiriat în loc de a aparține chiriașului principal, a trecut la subchiriaș.

Prin urmare dacă, cum este în speță, contractul principal de închiriere a fost reziliat judecătorește înainte de a fi putut fi pus în executare, au căzut, conform principiilor generale, și drepturile subchiriașului, transmise pe baza contractului principal, astfel că subînchirierea neputând trece asupra proprietarului, acțiunea în evacuarea subchiriașului este fondată; aceasta cu atât mai mult în cazul de față, cu cât nu s'a făcut dovada că părțile, la facerea contractului principal ar fi privit închirierea încăperilor subînchiriate în urmă, sub un raport independent de restul imobilului.

Curtea,

Ascultând raportul d-lui Consilier V. Bossy și pe d-nii Gh. D. Atanasiu și Gr. Urlățianu pentru recurenți și pe d-l av. C. A. Panaitescu, pentru Soc. intimată și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Florica Gh. Assan și George Assan în contra deciziei No. 289 din 3 Noemb. 1922, dată de Curtea de apel s. IV-a din București în proces cu Soc. „Restaurantul Românesc”, Soc. an.

Având în vedere motivele de recurs în cuprinderea următoare:

I. „Exces de putere. Violarea autorității lucrului judecat, art. 1200 al. 4 și 1201 c. civ.

„Curtea de apel după ce respinge primele trei motive de apel, reține numai al patrulea motiv de apel al Societății intimată «Restaurantul Românesc».

„Prin deciziunea atacată cu recurs, rezultă că în privința acestui ultim motiv, Curtea, de altfel de acord în drept cu concluziunile noastre, stabilește că, dat fiind natura dreptului de locațiune, care este «un drept personal ad rem și mobilare», subchiriașul fiind un «ayant cause» al chiriașului principal, — în aceste condițiuni, el neavând decât un drept de creanță, ca orice simplu creditor chirografar, este reprezentat în mod valabil înaintea judecății în procesul dintre proprietar și chiriașul principal, prin această din urmă indiferent de data titlului său, — și ca consecință el fiind în acest caz valabil reprezentat, nu poate invoaca față de proprietar adajul «res inter alios acta».

„Curtea mai adaugă că aceste principii de drept sunt netăgăduite și conforme cu întreaga doctrină și jurisprudență.

„Conform acestor principii stabilite și de Curte și cari astfel pentru noi formează un lucru dobândit cauzei, — Curtea ca consecință logică a lor urma ca să primească întregime concluziunile noastre și să constate că sentința civilă a Trib. Ilfov s. III, No. 485/921, confirmată în totul prin decizia Curții de apel s. III Buc., No. 224/921, și la rândul-i menținută prin aceea a Casației s. I, No. 1116/921, — toate rămase definitive, iar sentința chiar executată cu ultimul act de executare încheiat conform art. 403 pr. civ., — sentință prin care se declarase reziliat contractul de închiriere aut. de Trib. Ilfov s. Notariat la No. 9724/921. intervenit între noi proprietarii și Ilie C. Stoian, avea utoritatea de lucru judecat și față de Soc. «Restaurantul Românesc» subchiriașul chiriașului principal Ilie C. Stoian.

„In aceste condițiuni, Curtea urma să constate că și contractul de subînchiriere intervenit între Stoian și intimată pentru aceste motive cum și în virtutea principiului «resoluto jure», — urma soarta contractului principal de închiriere care odată declarat reziliat, reziliere opozabilă și intimă, concluzie care ducea de sigur la respingerea apelului intimătei.

„Curtea judecând astfel, a comis un vădit exces de putere, violând principiile autorității lucrului judecat (art. 1200 și 1201 c. civ.

II. „Exces de putere: rea interpretare și violarea articolului 30 al. 3 din decretul-lege No. 1420/920 și art. 3 al. 5 din legea din 14 Aprilie 1922.

„Curtea după ce recunoaște și stabilește ca netăgăduite principiile arătate mai sus, — constatare care după cum am spus

*) Laurent t. 20 No. 10; Larombière art. 1351 No. 11; Huc t. 8 No. 332, Lacoste: De la chose jugée, No. 121 și urm.

rămâne dobândită cauzei, — găsește că nu ar putea fi aplicate speței, dat fiindcă că atât decretul-lege No. 1420/920. (art. 30 al. 3 și legea din 14 Aprilie 1922, art. 3 al. 5 trecând contractele de subînchiriere (?) în folosul proprietarului, ar fi făcut pe subchiriaș un «co obligat» direct cu chiriașul principal față de proprietar, el ne mai rămânând un simplu obligat al chiriașului.

„De aci concluzia pentru Curte că, subchiriașul fiind prin lege considerat ca un co-obligat, alături de chiriașul principal nu și-ar mai avea loc aplicarea regulilor de drept, stabilită mai sus, proprietarii ne mai putând invoca față de subchiriașă autoritatea lucrului judecat cu chiriașul său principal și că deci hotărârea obținută de către noi proprietari față de Stoian, nu ar putea avea ca consecință înlăturarea dreptului intimatului Soc. «Restaurantul Românesc», ca fiind «res inter alios».

„Pentru ajungerea la această soluțiune, Curtea face o pură afirmațiune, punând ca premiză, că pe baza art. 30 al. 3 (decret-lege 1420/920) și art. 3 al. 5 (legea din 14 Aprilie 1922), contractul de subînchiriere în discuțiune ar fi fost desființat prin voința legii și că fără voia părților s'ar fi legat raporturi directe de chiriașă între Soc. intimată și noi proprietarii recurenți.

„Judecând astfel, Curtea a comis un vădit exces de putere deoarece era imposibil legarea unui asemenea raport juridic direct între intimată în calitate de sublocatară a lui Stoian și noi proprietarii, când chiar intimata declara și susținea că tot timpul până la 23 Aprilie 1922 nu a înțeles decât să execute contractul său de subînchiriere față de Dr. Lazarovici, contract ce se prelungește până la acea dată, prin efectul legii, iar niciodată contractul cu Stoian, — fapte pe care Curtea le constată și le stabilește prin aceeași hotărâre.

„Când dar Societatea «Restaurantul Românesc» înțelegea să ocupe imobilul nu în baza contractului cu Stoian, ci numai a celui cu Lazarovici, nu putea fi în nici un caz considerată ca un co-obligat a lui Stoian, ci numai ca o co-obligată a lui Lazarovici.

„In ceiace privește contractul său cu Stoian față de noi proprietarii, intimata nu era decât o simplă creditoare chirografară a lui Stoian și în atare calitate fiindu-i opozabile cele ce se judecau între noi și «ayant cause-ul» său Stoian.

„In textul și spiritul decretului-lege 1420/920, nu poate fi vorba despre legare de raporturi juridice de drept și directe decât de către subchiriașii ce se folosesc de fapt de imobil în locul chiriașului lor principal. Textul art. 30 al. 3 este clar când zice: «ele (contractele) rămân în vigoare între proprietarul imobilului și subchiriașul care se folosește de fapt de dânsul» iar acela a art. 3 alin. 5 din noua lege din 14 Aprilie 1922 arată de asemenea că contractele de subînchiriere în ființă trec în folosul proprietarului etc.

„Legea deci cere ca primă condiție ca să fie un contract de subînchiriere în ființă pe baza căruia să se ocupe localul de către subchiriaș. Ori noi am arătat, intimata a recunoscut și Curtea a constatat că Societatea «Restaurantul Românesc» nu a ocupat nici o zi localul în calitate de subchiriaș a lui Stoian și tot timpul până la 23 Aprilie 1922 a înțeles și a executat contractul încheiat cu Dr. Lazarovici.

„Față de această situație, teoria Curții, că deși intimata nu a înțeles a lega raporturi juridice directe cu noi și numai cu Lazarovici, căruia în tot intervalul i-a prestat regulat chiria, totuși s'a legat raporturi cu proprietarul și pentru contractul Stoian și acesta întemeindu-se pe dispozițiunile menționatului articol nu și ar avea aplicarea decât numai în ceea ce privește contractul Lazarovici, singurul în virtutea căruia este stabilit că intimata deține localul.

„Pentru a fi aplicabil, cum crede Curtea, dispozițiunile art. 30 alin. 3 și 3 alin. 5 din legile menționate, urma:

„a) Că la data procesului cu Stoian Restaurantul Românesc să fi fost subchiriașul lui Stoian și să fi înțeles a executa acel contract, adică că contractul să fie în ființă. Legea din 1922 nu putea în nici un caz să fie invocată pentru a acorda un drept intimatului Restaurantul Românesc, căci la data când acea lege se pune în aplicare raporturile dintre proprietari și fostul subchiriaș al lui Stoian erau rezolvite; căci sau în momentul rezilierii contractului dintre Stoian și proprietar contractul cu Restaurantul Românesc se reziliase și dânsul în virtutea principiului «resoluto jure» și prin ur-

mare legea din 1922 nu mai putea avea nici un efect asupra lui, sau le continuase a exista și atunci legea nouă nu mai avea nevoie să fie aplicabilă. Ori, această din urmă soluțiune este imposibilă căci Curtea constată ca la acea dată, în timpul procesului cu Stoian, Societatea Restaurantul Românesc fusese reprezentată cu ocaziunea procesului de reziliere.

«Curtea nu putea pe de o parte să recunoască că Societatea Restaurantul Românesc fusese reprezentată în procesul dintre proprietar și Stoian, iar pe de alta să considere contractul său ca rămas în vigoare când recunoștea că lucrul judecat cu Stoian constituie autoritate de lucru judecat și față de Societatea Restaurantul Românesc.

«Judecând în modul acesta, Curtea, comite un întreit exces de putere și violează vădit textele de lege invocate».

Având în vedere decizia atacată cu recurs din care rezultă că recurenții Florica Assan și George Assan, au închiriat Hotel Metropol, proprietatea lor, lui Herman Lazarovici pe termen de 5 ani, până la 31 Martie 1920, iar acesta a subînchiriat Societății intime Restaurantul Românesc, sala mare de la parterul hotelului cu dependențele hotelului; că, înainte de expirarea contractului de închiriere cu Lazarovici, la Octombrie 1918 proprietarii recurenți, au închiriat acel hotel lui Ilie Stoian, pe termen de 7 ani cu începere dela 1 Aprilie 1920, data când trebuia să expire contractul anterior, iar Stoian, la rândul său, a subînchiriat tot pentru acest termen, sala de restaurant, aceluiaș subchiriaș, Societatea intimată; — că acest al doilea contract de închiriere cu Stoian, neputând fi însă pusă în executare la termen, din cauză că primul contract a fost prelungit pe temeiul Decretului Lege No. 1420/920, până la 1 Aprilie 1922, proprietarii au cerut și obținut rezilierea contractului cu Stoian, pe temeiul unor dispozițiuni din Decret, autorizând aceasta, iar apoi, prin noua lege asupra contractelor de închiriere din Aprilie 1922, ne mai acordându-se prelungirea închirierilor de hoteluri și de întreprinderi comerciale la Aprilie 1922, vechiul chiriaș Lazarovici a părăsit hotelul și proprietarii au intrat astfel în folosința lui, — că, Societatea sub chiriașă, a sălei pentru restaurant a refuzat însă a părăsi această parte a hotelului, înglobată în contractul principal de închiriere, pretinzând că ar beneficia de prelungirea sub închirierii de la Lazarovici în virtutea art. 30 din Decretul Lege 1420/920 și a noi legi care stabilesc raporturi directe și independente între sub chiriași și proprietari; — că, în aceste condițiuni proprietarii au intentat acțiune la Tribunalul Ilfov cerând evacuarea sălei de restaurant și a dependențelor ei, pe motiv că contractul principal cu Lazarovici luând sfârșit prin expirarea prelungirilor legale, în ce privește hotelurile, urmează că nici sub chiriașul care deține drepturile sale pe baza contractului principal de închiriere, nu are nici un titlu spre a rămâne acolo, aceasta cu atât mai mult, că subchiriașă Societatea n'a înțeles a lega raporturi directe cu proprietarii și în tot cursul sub locațiunii de la primul chiriaș Lazarovici, plata chiriei a făcut-o acestuia și nu proprietarului, iar de sub închirierea de la Stoian nu s'a folosit întrucât, contractul acestuia s'a reziliat tocmai pentru motivul că nu a putut fi executat la timp; că această acțiune a fost admisă de Tribunal dar Curtea din București prin Decizia atacată în urma apelului Societății, a respins acțiunea ca ne întemeiată;

Că, pentru a decide astfel, Curtea admite, în prim loc, că după principiile generale ale dreptului, hotărârile judecătorești intervenite între chiriașul principal și proprietar referitoare la reziliere, au autoritate de lucru judecat și față de sub chiriași, căci aceștia având un simplu drept personal sau de creanță asupra folosinței imobilului sub închiriat, a fost reprezentat de chiriașul

principal autorul său, în aceeași judecată urmată cu proprietarul; că Curtea adaogă însă că această regulă nu și-ar avea aplicațiunea în specie, căci de și contractul cu Stoian a fost reziliat printr'o decizie definitivă și executată, — totuși art. 30 din Decretul Lege No. 1420/920 ca și actuala lege asupra prelungirii contractelor de închiriere anulând contractele de subînchiriere în raporturile dintre părți și stabilind raporturi juridice directe între locatari și proprietari, urmează ca în specie rezoluțiunea contractului principal de închiriere cu Stoian, de și executată definitiv, nu poate avea nici un efect asupra subînchirierii, care în virtutea legii ar avea o existență independentă de contractul principal; și astfel fiind, contractul de subînchiriere pe timp de 7 ani până la 1927 intervenit între Societate și Stoian stabilindu-se în virtutea legii între Societate și proprietar, ar avea să se execute până la expirarea lui deși de fapt n'a fost încă pus în executare; sub chiriașii Societate folosindu-se numai de subînchirierea de la primul locatar Lazarovici și de prelungirile legale a acestui contract;

Având în vedere că prin această soluțiune se pretinde de recurenți că, Curtea de Apel a violat dispozițiunile art. 1200 și 1201 care stabilesc principiile autorității lucrului judecat cum și dispozițiunile art. 30 din Decretul Lege 1420/920 și art. 3 al. 5 din Legea din Aprilie 1922, privitoare la prelungirea contractelor de închiriere;

Considerând că este adevărat că art. 30 din Decretul Lege No. 1420/920 pentru a preveni specula cu subînchirierile, le oprește în principiu, afară de anumite excepțiuni, iar sub închirierile anterioare Dearetului le declară nule, stabilind raporturi juridice directe între proprietarul imobilului și între chiriașul care are folosința de fapt;

Că aceiași idee este menținută prin actuala lege care declară iarăși că contractele de subînchiriere în ființă trec în folosul proprietarului;

Considerând că aplicațiunea acestei dispozițiuni implică necesarmente și conform și cu scopul urmărit de legiuitor, existența la data aplicării legii a unui contract de închiriere și a unei subînchirieri în curs de executare și în virtutea cărora folosința imobilului închiriat în loc de a aparține locatarului principal, a trecut asupra sublocatarului;

Că, de aceea tocmai, Decretul Lege anterior prevedea stabilirea raporturilor juridice între proprietar și chiriașul care se folosește de fapt, de imobil, iar actuala lege vorbește de subînchirierile în ființă, — la data aplicării legii, — și care trec asupra proprietarului;

Că, dacă contractul principal de închiriere, înainte de sosirea termenului pentru a putea fi pus în executare, a fost reziliat judecătorește și dar, pe cale de consecință conform principiilor generale au căzut și drepturile chiriașului transmise pe baza contractului principal, urmează ca într'o atare situațiune, nu mai poate fi vorba de o anulare ulterioară menită a preveni specula, — a unei subînchirieri desființate odată cu contractul principal și care astfel ne având ființă cum se exprimă legea, — nu a putut trece asupra proprietarului;

Că, în specie instanța de fond constatând că contractul de închiriere a hotelului Metropol, intervenit între recurenți și chiriașul principal Stoian a fost reziliat anterior punerii lui în executare și că efectele judecății sub raportul principiilor generale sunt opozabile Societății intimată reprezentate în cererea de reziliere de către autorul său chiriașul Stoian;

Că, Societatea intimată n'a avut nici odată folosința sălei pentru restaurant cu dependințele ei din acest

imobil pe temeiul subînchirierii dela Stoian, ci numai în baza închirierii dela chiriașul anterior, Lazarovici, și a cărei prelungire, de altfel, o invocase în prim loc, urmează că numai printr'o greșită aplicațiune la cazul de față a art. 30 din Decretul Lege No. 1420/920, și art. 3 al. 5 din actuala lege, a putut menține, față de recurenți, subînchirierea contractată de Societate dela Stoian și desființată cu mult anterior;

Că această soluțiune este cu atât mai puțin justificată în specie, cu cât este în discuțiune subînchirierea unei părți numai dintr'un imobil închiriat în totalitatea lui, și întrucât nu s'a făcut dovada că părțile, la facerea contractului principal, ar fi privit închirierea părții subînchiriate în urmă, sub un raport independent de restul hotelului închiriat, urmează că, abstracțiunea făcând de orice alte considerațiuni, rezoluțiunea contractului principal dă drept proprietarilor de a fi repuși în folosința întregului lor imobil, neputându-se admite că legea specială asupra contractelor de închiriere stabilind legături juridice directe între subchiriași și proprietari, numai spre a înlătura specula, — ar fi putut aduce o modificare totală a drepturilor sub chiriașului derivând din contractul principal și care în situațiunea de față, se găsească subordonate existenței legale a acestui contract; că, așa fiind, recursul este întemeiat și cătă a fi admis;

Pentru aceste motive Curtea admite recursul, ca-sează etc.

INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE S. II

Audiența dela 21 Februarie 1920. pronunțarea la 26 Febr.

Președenția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Președinte

Martin Gross în proces cu S. H. Brantwein

Deciziunea civilă No. 84

Chirii. — Hotărâri definitive de evacuare. — Obținerea lor sub decretul-lege No. 1420/920. — Execuțiunea lor sub legea din 1922. — Cari hotărâri nu mai pot fi executate. — Art. 2 alin. ultim legea din 1922.

Legea din 1922, prin art. 2 alin. ultim, prevăzând că, hotărârile judecătorești neexecutate și având de obiect evacuarea chiriașilor, rămân fără efect în ce privește evacuarea dacă sunt contrarii dispozițiunilor din această lege, prin aceasta a înțeles hotărârile obținute de proprietari pe baza art. 5 din decretul-lege 1420/920, sau cele pronunțate în contra unor categorii de chiriași a căror evacuare nu o permite — nu a înțeles însă și hotărârile de evacuare obținute pentru neplata chiriei, călcarea clauzelor contractuale, sau a dispozițiunilor din c. c., cari rămân în picioare și pot fi executate și sub noua lege, chiar în contra celor exceptați dela evacuare, cum ar fi funcționarii publici, meseriașii etc.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Gane Marinescu în susținerea recursului, pe d-l avocat Filderman în combateri și

Deliberând,

Asupra motivului I, II și III de casare:

I. «Violarea art. 2 alin. ultim, comb. cu alin. 4 de sub litera b, art. 2 din legea privitoare la prelungirea contractelor de închiriere din 14/28 Aprilie 1922, comb. și cu art. 4 din aceeași lege.

«Am susținut în contestația mea, atât înaintea Tribunalului Ilfov s. I-a c. c. cât și înaintea Curții de Apel s. I-a Bucu-

rești că, întrucât deciz. C. Apel s. III București No. 219 921 nu se executase până la aparițiunea noiei legi, în ce privește evacuarea, acea deciziune nu se mai putea executa, deoarece art. 2 alin. ultim. zice că: „hotărârile judecătorești... rămase definitive, neexecutate și având de obiect evacuarea chirișilor, rămân fără efect în ce privește evacuarea, dacă sunt contrarii dispozițiilor cuprinse în legea de față.”

Ori, legiuitorul în art. 2 subparagraf b) din noua lege a chirișilor zice: nu vor putea fi evacuați funcționarii, meseriașii și muncitorii manuali etc. (în speță eu sunt meseriaș în sensul prevederilor art. 1 și 2 din legea penru organizarea meseriilor); iar alin. ultim. de sub art. 2 zicând că hotărârile judecătorești rămase definitive, neexecutate și având de obiect evacuarea chirișilor rămân fără efect în ce privește evacuarea dacă sunt contrarii dispozițiilor cuprinse în legea de față, însemnează că eu nu pot fi evacuat. Aceasta mai însemnează că, odată ce un meseriaș sau un muncitor manual nu poate fi evacuat fiind ocrotit de această lege care prin art. 4 este declarată de ordine publică, hotărârea obținută contra meseriașului, anterior acestei legi, nu mai poate fi executată căci este contrarie ei.

II. «Violarea și greșita interpretare a art. 1 și 2 din legea pentru organizarea meseriilor, comb. cu art. 8 și 16 din aceeași lege. exces de putere și omisiune esențială:

«Am susținut și dovedit atât înaintea Tribunalului cât și înaintea Curții de Apel că sunt meseriaș în sensul legii meseriilor, iar nu industriaș cum greșit mă consideră Curtea de Apel. Art. 8 din legea meseriilor, definește că, industriaș este acela care întreprinde prin întreprinderea lucrărilor sale, meșteri, calfe, călfițe, etc. ori eu dovedind cu actele mele că sunt calfe, nu pot fi industriaș, ci subordonat unui industriaș, deci meseriaș.

«De asemenea, din certificatul corporației ce am prezentat, cartea de calfe No. 121/914 și cărțile de lucrător meseriaș din 1919 și 1922, rezultă învederat că sunt meseriaș, iar dacă lucrez în unele părți cu materialul stăpânului, aceasta nu însemnează că lucrez pe compt propriu, de oarece chiar într-o fabrică se lucrează tot cu materialul stăpânului.

«Atât Tribunalul cât și Curtea de Apel interpretează greșit sus menționatele acte din care rezultă în mod neîndoios că sunt meseriaș având și carnet de calfe, iar nu industriaș, care este cu totul altceva și care trebuie să aibă firmă înscrisă și la corporație să fie trecut ca atare.

«Numai prin exces de putere atât Tribunalul cât și Curtea de Apel argumentează așa cum fac în speță asupra actelor depuse de mine și omit a se pronunța și asupra conținutului lor, omisiune care este esențială, căci dacă le-ar fi citit, ar fi văzut că rezultă evident că sunt meseriaș, iar nu industriaș».

III. «Greșita interpretare a actelor ce am prezentat cum și a probelor cerute și denaturarea lor prin exces de putere.

«In adevăr Tribunalul, a cărui sentință este adoptată de Curtea de Apel, zice că, din certificatul No. 87/922, liberat de corporația meseriașilor deus la dosar se constată că eu am cerut la 24 Februarie 1921, autorizația de meseriaș de la primăria capitalei, însă ea n'a fost obținută de mine până în prezent.

«De unde scoate toate acestea Tribunalul și Curtea nu știm? Fiindcă certificatul vorbit spune categoric că sânt meseriaș, iar autorizația cerută la primărie, nu este aceea de meseriaș — această calitate de meseriaș o am în baza cărții de calfe No. 121/914, — de oarece Primăria nu eliberează acte de meseriaș, ci autoriză ca în calitate de meseriaș cunoscător al branșei de instalator să fac recordările cu tuburile dela strada la instalațiile de gaz, apă și electricitate, ce fac la diferite clădiri, fie particulare, fie al instituțiilor de stat, cu materialul stăpânului.

« Prin urmare instanțele de fond numai prin exces de putere interpretează greșit actele spre a ajunge la soluția ce a dat. De asemenea Curtea de Apel pentru a respinge proba cu martori cerută — ceream să dovedesc în fapt — zice că, întrucât din actele prezentate și din concluziunile scrise ce am depus, rezultă că sunt instalator lucrând pe compt propriu; iar mai departe zice: că din acte rezultă că nu sunt un simplu meseriaș ci un industriaș care lucrează pe com-

ptul său propriu și ca atare îmi respinge proba cu martori cerută;

«De unde scoate Curtea de fond că eu sunt industriaș, nu știu? Și nici nu i s'a spus ori dovedit de cineva aceste fapte, ci Curtea le inventează singură. Ceiace se poate constata, este că prin exces de putere interpretează greșit actele și le denaturează adăogând la ele».

Având în vedere că din deciziunea supusă recursului se constată în fapt, că recurentul Martin Gross a închiriat dela intimatul S. Brantwein, imobilul din str. 11 Iunie No. 67 pe termen de un an, cu începere dela 23 Aprilie 1919; că la 24 Martie 1920, intimatul cheamă în judecată pe recurent înaintea Trib. Ilfov, cerând rezilierea contractului pentru neplată de chirie, și evacuarea chirișului; că Trib. Ilfov S. I-a, admitând acțiunea reziliează contractul și ordonă evacuarea prin sentința civilă cu No. 454/920, confirmată prin deciziunea No. 219/921, a Curții de Apel București S III-a;

Că, punându-se în executare această deciziune în Februarie 1922, Martin Gross face contestațiune, contra executării, contestațiune care a fost respinsă de Trib. Ilfov S. I-a, prin sentința civilă No. 327/922, confirmată prin deciziunea Curții de Apel No. 191/922, pe motiv că rezilierea și evacuarea fiind ordonate din cauza neplății chiriei și a subînchirierii unei părți din imobil, interzisă prin contractul de locațiune, asemenea dispozițiuni nu sunt contrarii legii noi a închirierilor din 14 Aprilie 1922, și prin urmare, deciziunea de evacuare, deși nu a fost adusă la îndeplinire până la această dată, ea urmează, totuși, a fi executată;

Că, în contra acestei deciziuni, Gross a făcut recursul de față;

Având în vedere că prin motivul de casare de mai sus, recurentul invoacă violarea art. 2 al. ultim. comb. cu al. 4 de sub litera b) a art. 2 din legea privitoare la prelungirea contractelor de închiriere din 14 Aprilie 1922, deoarece el fiind meseriaș nu poate fi evacuat;

Considerând că, art. 3 al. ultim., din această lege dispune că hotărârile judecătorești neexecutate și având de obiect evacuarea chirișilor, rămân fără efect, în ce privește evacuarea dacă sunt contrarii dispozițiilor cuprinse în lege; iar art. 2 al. 3 aceeași lege prevede că nu vor putea fi evacuați, printre alții, meseriașii și muncitorii manuali;

Considerând că prin expresiunile „hotărârii contrarii dispozițiilor cuprinse în legea de față” — legiuitorul a înțeles fără îndoială, hotărârile bazate pe art. 5 din decretul lege No. 1420/920 obținut de proprietarii cari nu mai sunt autorizați de noua lege a închirierilor de a evacua pe chiriși, sau hotărârile pronunțate în contra unei categorii de chiriși, specificată anume în lege, și pe cari ea nu permite a fi evacuați;

Că, nu se poate presupune că întrebându-se expresiunile de mai sus legiuitorul a înțeles să cuprindă și hotărârile judecătorești bazate pe motive de neplata chiriei ori de violarea altor clauze contractuale sau a dispozițiilor din codul civil, căci ar fi inadmisibil în drept ca, de exemplu, simpla calitate de funcționar public sau de meseriaș ce ar avea chirișul, să l pună la adăpost de evacuare deși nu a plătit chiria, s'au a degradat imobilul s'au i-a schimbat destinația, și să-l autorizeze a rămâne mai departe în imobil fără nici o sancțiune pentru neîndeplinirea obligațiilor impuse prin contract sau de lege, locatarului;

Considerând, în speță, că din deciziunea supusă recursului, care adoptă faptele și motivele din sentința apelată se constată că, rezilierea contractului de locațiune dintre părțile litigante și evacuarea chirișului, au fost ordonate pentru călcarea unor clauze contrac-

tuale, neplata chiriei la termen și subînchirierea unei părți din apartament; că, aceste dispozițiuni nefiind contrarii noii legi a chiriilor, instanța de fond nu a violat nici un text din acea lege, când a respins contestația introdusă de recurent în contra executării deciziei de evacuare, deși aceasta nu era adusă la îndeplinire la data publicării legii din 14 Aprilie 1922;

Considerând că date fiind cele ce preced, devine fără interes a mai cerceta temeinicia chestiunilor deduse prin motivele 2 și 3 de casare și, anume, dacă Curtea de fond a violat dispozițiunile din legea pentru organizarea meseriilor, și dacă greșit a interpretat actele ori probele când a decis că recurentul nu este meseriaș, ci industriaș, căci, chiar dacă el ar fi devedit că este meseriaș, încă nu ar fi putut să se opună la evacuarea imobilului închiriat, întrucât această evacuare a fost ordonată pentru violarea clauzelor contractuale, neplata chiriei și subînchiriere;

Că astfel fiind, motivele de casare nu sunt întemeiate, și recursul urmează a fi respins ca atare;

Pentru aceste motive Curtea, în numele legii, respinge...

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 13 Decembrie 1921

Președinția d-lui D. G. TĂZLĂUANU, Președinte

Banca Moldova cu Direcția Generală a C. F. R.

Ramburs. — Natura acestei operațiuni. — Prescrierea acțiunii prin 6 luni dela încasare. — Art. 947 și 956 c. com.

Rambursul fiind o operațiune accesorie, dar conexă contractului de transport, deoarece constă dintr'o sumă de bani pe care cărașul înainte de predarea mărfii trebuie să o încaseze dela destinatar, în contul expeditorului, — acțiunea acestuia din urmă cu privire la plata rambursului, — se prescrie prin 6 luni, conf. art. 956 c. com., care se aplică la orice acțiune născută cu ocazia contractului de transport.

Recurenta prin avocat Weisengrun și Direcția C. F. R. prin avocatul Liteanu.

Curtea, deliberând,

Având în vedere că, Judecătoria ocolul I Urban Iași prin cartea de judecată No. 3/921, obligă Direcțiunea Generală a Căilor Ferate Române, ca să plătească Băncii Moldova suma de lei 1000, ce a încasat dela destinatar, ca ramburs pentru transportul unui vagon de lemne la Tighina Basarabia; că Direcțiunea Generală a Căilor Ferate Române, făcând apel a invocat prescripția scurtă de 6 luni, iar Tribunalul Iași Secția III prin sentința comercială No. 128/921 a admis apelul și a respins acțiunea; că în contra acestei sentințe, Banca Moldova face recurs la această Inaltă Curte;

Având în vedere că, prin motivul de casare, recurenta susține că, la contractul de transport, rambursul e un contract de mandat și, ca atare, supus prescripției de 10 ani din art. 947 c. com., iar nu prescripției scurte excepționale din art. 956 același cod, aplicabilă la pierderi de mărfuri sau întâzieri și că, prin urmare, instanța de fond numai o violare citatei articole i-a respins acțiunea;

Având în vedere că, acțiunile în contra cărașilor derivând din contractul de transport se prescriu conform art. 956 c. com. prin trecerea de 6 luni;

Având în vedere că rambursul este o sumă de bani

pe care cărașul, înainte de predarea mărfii trebuie să o încaseze dela destinatar în contul expeditorului, că, deci rambursul nu derivă din o nouă convenție ci este o operațiune accesorie, dar conexă, a contractului de transport, care determină condițiunile de predare a mărfii în mâinile destinatarului;

Că, în consecință, prescripția de șase luni din art. 956 c. com. prevăzută pentru acțiunile ce derivă din contractul de transport, urmează să se aplice și la orice alte acțiuni cari sunt născute cu ocazia acestui contract și deci și rambursului;

Că, instanța de fond judecând în conformitatea principiilor de mai sus, cu drept cuvânt a respins acțiunea recurentei și, departe de a fi violat dispozițiunile art. 947 și 956 c. com., a făcut o justă aplicațiune a lor;

Că, dar motivul de casare este nefondat și recursul urmează a fi respins ca neîntemeiat;

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul etc

NOTA. — Jurisprudența noastră a urmat o mișcare progresivă în speța, pe care o adnotăm. Găsim, la început, o talmăcire a textului de lege curat literală. Chestia s'a pus cu prilejul unei taxe cerută pe nedrept de Căile Ferate Române, în calitate de căraș, pe temeiul unei învoeli. S'a invocat prescripție de 6 luni. Instanțele noastre judiciare au fixat sfera de aplicație la cazurile strict arătate în art. 956 C. c. și anume: pierderea totală sau parțială, avaria, întârzierea. Speța judecată atunci neintrând în aceste cazuri, a fost supusă prescripția comerciale obișnuite de 10 ani, nu prescripții scurte de 6 luni.¹⁾

Doctrina noastră a criticat viu această interpretare limitativă a mai sus arătatului text de lege, aducând în sprijinul combaterii următoarele argumente de rațiune pură: art. 956 c. com. are un înțeles generic, el se referă la toate acțiunile, ce derivă din contractul de transport. A'l fixa numai la câteva cazuri speciale înseamnă a'l limita, interpretare în contradicție cu buna logică juridică, de oarece spiritul legii nu poate fi ca pentru unele acțiuni privitoare la contractele de transport să se aplice prescripție de 6 luni, iar pentru altele prescripția de 10 ani. Dacă legiuitorul vorbește în partea din urmă a art. 956 c. com. numai de pierdere, întârziere și avarie, urmărește un punct de plecare în curgerea prescripției, iar nu să facă o enumerare limitativă. Ca argumentare de rațiune practică doctrina română a invocat că prescripția de 6 luni se potrivește minunat de bine cu spiritul de neîntârziere al acțiunilor comerciale și în special cu acțiunile de transport și cu mărginirea în timp a răspunderii cărașului, răspundere ce se leagă și cu păstrarea probelor doveditoare.²⁾

Argumentele de interpretare largă ale doctrinei

1) Casația II, 6 Oct. 1903, No. 412, *Curierul Judiciar* 51 din 1905; Trib. Ilfov, s. com. No. 145/903, *Curierul Judiciar* No. 51/905; Jud. Ocol 6 București, No. 2807,902, *Curierul Judiciar* No. 51/905.

2) D. Alexandresco. t. IX, p. 287; t. XI, p. 452 și urm.; I. Oprescu, *Curierul Judiciar* No. 32,906.

au convins instanțele noastre judiciare, încât jurisprudența din urmă s'a pronunțat în acelaș sens.³⁾

Ultima jurisprudență, ce formează preocuparea acestei note, a statornicit ideia într'o formulă juridică și mai sintetică: „Sunt supuse prescripției de 6 luni” — spune Inalta noastră instanță judiciară — „toate acțiunile, ce derivă din contractul de transport și acțiunile accesorii, dar conexe contractului de transport”.

În legătură cu ideia contractului de transport jurisprudența noastră a mai decis că prescripția fiind de interes particular, părțile contractante pot stipula o prescripție mai lungă,⁴⁾ de asemenea că scrisorile adresate direcției C. F. R. nu pot întrerupe prescripția, ele fiind simple înștiințări extrajudiciare.⁵⁾ Regulamentul în vigoare al C. F. R. a prelungit prescripția prevăzută de art. 956 c. com. dela 6 luni la 1 an, iar scrisorile adresate direcției C. F. R. în materie de despăgubire sunt întrerupătoare de prescripție.⁶⁾

Doctrina italiană este în sensul ultimei noastre jurisprudențe. Scoate însă din prescripția scurtă acțiunile, cari sunt streine contractului de transport, acțiunile, ce derivă dintr'un delict și acțiunile de revendicare ale proprietarului mărfii⁷⁾.

Legislația franceză — art. 108 c. com. fr. — dă un sens limitativ prescripției scurte; doctrina însă preconizează generalizarea prescripției scurte pentru toate acțiunile, ce derivă din contractul de transport, motivând că termenul de 1 an este indetulător.⁸⁾

P. VASILESCU

Doctor în Drept din Paris
Avocat și Profesor

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ISMAIL

Audiența dela 29 Decembrie 1922

Președenția d-lui C. CASIADI, Judecător de ședință
Jurnal No. 9125 bis

Taxe succesoriale. — Imobil succesoral. — Vânzare. — Neplata taxelor succesoriale. — Dacă un notar public poate refuza autentificarea actului? — Art. 72 și 80 din legea timbrului și 169 al legii notariale din Basarabia.

Art. 72 și 80 din legea timbrului înființează un privilegiu în favoarea fiscoului asupra imobilelor unei succesiuni, pentru plata taxelor de înregistrare datorite de moștenitori, cari taxe urmăresc imobilul chiar în mâna celor de al treilea, fără să fie nevoe de formalitatea inscripțiunei.

3) Cas. III, No. 58/914, *Jurisprudența Română* No. 15/914; C. Apel Galați s. II, 1913, *Dreptul* No. 76/913.

4) Cas. II, No. 406, B. 1892, p. 815.

5) Cas. III, No. 58/914, *Curierul Judiciar*, No. 26 914.

6) Regulamentul de transport pentru traficul C. F. R. publicat în *Monitorul Oficial* No. 32 din 15 Mai 1920, § 80.

7) C. Vivante. *Trattato Di Diritto Commerciale*, v. IV, No. 2235, pag. 735, 736.

8) Ch. Lyon Caen & L. Renault, *Droit Commercial*. t. III, éd. IX, No. 679.

In speță însă, înstrăinarea unui imobil din succesiune fără plata taxelor succesoriale este legală, încât un notar public nu poate refuza autentificarea lui, — Statul fiind pus la adăpost de orice prejudiciu.

Reclamantă Savate Sestov.

Pârât Notarul Public din Ismail.

Tribunalul,

Asupra plângerei particulare, făcută de Savate Sestov și prin care se plânge, contra rezoluțiunei d-lui prim notar, de pe lângă Tribunalul Ismail, prin care refuză întărirea actului de vânzare făcut de notarul public din Ismail E. C. Balnică, înreg. la No. 44/922, până la achitarea taxelor de înregistrare ale actului de vânzare și taxelor succesoriale;

Având în vedere actele dela dosar, cât și susținerile reclamantului din care se constată în fapt, că între locuitorii Savate Sestov și Ivan P. Bogomolov, a intervenit un act de vânzare pentru o avere imobilă, ce face parte din patrimoniul unei succesiuni, a defunctului Feodosie Trifonovici Sestov, și la care succesiune, nu s'au plătit încă taxele de succesiune respective, procesul verbal de evaluare și impunere fiind apelat și apelul netrănsat încă;

În drept: Având în vedere că prin art. 72 și 80 din legea timbrului legiuitorul a înființat un privilegiu în favoarea fiscoului, asupra imobilelor succesiunilor, pentru taxele de înregistrare impuse moștenitorilor și care taxe urmăresc imobilul, în mâna celor de al treilea fără nici o formalitate de inscripțiune, prin aceasta dispozițiune înlăturându-se orice prejudiciu fiscoului și punându-l la adăpost chiar în urma înstrăinării imobilului succesiunii;

Având în vedere că în adevăr argumentul d-lui prim notar în ceia ce privește refuzul de a întări actul de vânzare, dela dosar, pe motiv că părțile nu ar fi plătit nici taxele de înregistrare, ale însuși actului de vânzare a cărui întărire se cere, ar fi întemeiat, numai când părțile ar refuza a plăti aceste taxe; cum însă azi în instanță reclamantul susține că el nu refuză aceste taxe și că nu le a plătit pentru a nu face o plată zadarnică, d-l prim notar refuzând întărirea actului de vânzare în principal pentru neplata taxelor succesoriale și considerând că la adăpost de art. 72 și 80 din legea timbrului mai sus menționată înstrăinarea unui imobil din succesiune mai înainte de plata taxelor succesoriale este legală făcută, urmând ca d-l prim notar să fie obligat a o întări, chiar dacă această întărire ar fi oprită după legea Notarială și care în conflict cu dispozițiunile din legea timbrului cade;

Că, așa fiind, plângerea particulară de față este întemeiată și cată a fi admisă;

Pentru aceste motive, Tribunalul în majoritate admite plângerea particulară făcută de Savate Sestov prin petiția înreg. la No. 16253/922 și dispune trimeterea actului de vânzare intervenit între Sava Sestov și Ion P. Bogomolov și înreg. la No. 44/922, spre întărire d-lui prim notar Ismail, la stăruință părții, și după ce mai întâi se vor plăti taxele de înregistrare ale însăși actului de vânzare, mai sus prevăzut.

(ss) V. Dragu, A. Rădulescu.

Grefier (ss) Popescu.

Opiniune

La jurnalul Tribunalului Ismail No. 9125 bis din 29 Decembrie 1922, subsemnatul Constantin Csiadi, Ju-

decător de sedință al Tribunalului Ismail, asupra plângerii particulare făcută de Savatie Sestov, contra încheerii Primului Notar de pe lângă Tribunalul Județului Ismail, din 8 Octombrie 1922, prin care i se refuză întărirea actului de vânzare, aflat la dosar, pe motiv că trebuia să se plătească taxele de înregistrare, cvenute la el și taxele de succesiune, imobilul vândut prin acel act făcând parte dintre avere agonisită prin moștenire, care act de vânzare a avut loc între Savatie Sestov ca vânzător și Ion P. Bogomolov ca cumpărător, difer de opiniunea majorității în ce privește posibilitatea întăririi actului de vânzare, fără achitarea taxelor succesoriale, pentru următoarele motive :

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art. 70 din legea timbrului, punerea în posesie a moștenitorilor nu se mai putea efectua decât după plata taxelor succesoriale ; că ceva mai mult, conform art. 71 din aceeași lege, această plată va trebui constatată prin mențiunea făcută de Tribunal în actul, prin care se declară punerea în posesiune ;

Având în vedere că punerea în posesiune are de scop și efect posibilitatea pentru moștenitori de a face acte de proprietari, adică a vinde, a hipoteca etc. ;

Că, deci, dacă eventual, precum în speță, Tribunalul din eroare a ordonat punerea în posesiune a moștenitorilor fără ca taxele de succesiune să fi fost plătite, instanța competente de a autentifica un act de dispozițiune al moștenitorilor, în aceste condițiuni, este în drept a refuza autentificarea, din cauză că dispozițiunile legii timbrului, dispozițiuni de ordine publică, nu au fost îndeplinite ;

Având în vedere că dispozițiunea prevăzută de art. 72 din legea timbrului, că taxele de înregistrare pentru moștenitori, urmăresc imobilul în mâna celor de al treilea, până la a lor completă achitare, fără nici o altă formalitate, nu este de natură a modifica dispozițiunile categorice ale art. 71 și 72 ; că prin urmare moștenitorii, ar putea să înstrăineze averea mai înainte de plata taxelor succesoriale, ci este o simplă măsură de siguranță, care se ia de legiuitor spre a împiedica fraudarea fiscoasă, prin vânzări sub semnătură privată, vânzări permise în legislația română ;

Că dacă aceasta este soluția legală, în conformitate cu legea timbrului, și dacă, deci, sub imperiul acestei legi, autoritatea competentă a autentifica este în drept a refuza autentificarea pentru neplata taxelor succesoriale, — prin a fortiori această dispozițiune cată a se aplica în Basarabia, unde în conformitate cu legea notarială, aplicabilă art. 169 al acelei legi, este categoric în sensul că primul notar este obligat a observa legalitatea actului, a cărui autentificare urmează a o întări, și a nu o autoriza, decât dacă aceasta se poate face, fără piedică legală ;

Pentru toate aceste motive, sunt de părere că Primul Notar prin încheierea sa, din 9 Octombrie 1922, a fost perfect în drept, de a cere sub condiția *sine qua non* achitarea în prealabil și a taxelor succesoriale pentru a procedea la întărirea actului de vânzare, intervenit între Savatie Sestov și Ivan O. Bogomolov, urmând a se respinge, ca nefondată, plângerea particulară făcută de vânzătorul Savatie Sestov contra menționatei închirieri, plângere, înaintată Tribunalului Ismail cu adresa No. 1544/922 a Arhivei Notariale înregistrată la Tribunal sub No. 16258 din 25 Octombrie 1922.

(ss) *Casiadi*.

NOTA. — Soluțiunea dată de Tribunalul Ismail, în majoritate, — prin jurnalul de mai sus, rezolvă

două probleme, cari privesc mai mult Basarabia, unde este în vigoare instituția notarială.

În vechiul regat, aceste chestiuni, nu ar fi avut loc, și actul de vânzare ar fi fost pur și simplu autentificat și transcris fără nici o dificultate, iar părțile contractante, vor suferi dispozițiunile categorice ale legii timbrului, art. 72 alin. penultim, în cazul când fiscoasă, va rămâne cu o creanță definitivă a taxelor succesoriale datorite, urmărind imobilele din masa succesorală, în totalitatea lor și în mâna oricui s'ar afla, și cumpărătorul va suferi anumite consecințe că nu a pus toate diligențele, spre a se asigura, că imobilul ce cumpără, nu ar fi grevat de vre-o sarcină.

În Basarabia, prin aplicarea legii notariale, — art. 169, — primul notar este obligat, ca la întărirea unui act imobiliar (perfectarea), să cerceteze registrele imobiliare — cadastrul — și nu mai în cazul când imobilul nu ar avea nici o grevațiune, să dispună întărirea.

În speța de față, administrația financiară Ismail, pentru suma de lei 141,426 bani 20, cvenite fiscoasă drept taxe succesoriale după urma def. F. T. Sestov, cu adresa No. 871 din 20 Iulie 1922, cere luarea unei inscripțiuni ipotecare, în favoarea fiscoasă, pentru taxele datorate, asupra întregii averi imobiliare a defunctului, operațiune ce se aduce la îndeplinire de către primul notar.

La 26 Iulie 1922, S. F. Sestov, vinde un imobil din masa succesorală, lui I. P. Bogomolov, prin act notarial.

D-l prim notar Ismail, bazat pe art. 169 din legea notarială și având în vedere ipoteca luată de fiscoasă, respinge întărirea actului și deci perfectarea vânzării, până când nu se va ridica inscripțiunea ce grevează imobilul vândut.

Asupra cuantumului taxelor succesoriale, S. F. Sestov, făcând apel, care este în curs de judecată, Tribunalul suspendă urmărirea, până la tranșarea apelului introdus.

Respingerea întăririi actului, bazată pe considerentele de mai sus, nu are un fundament legal, căci nicăeri în codul civil român, aplicabil în județul Ismail și nici o altă lege, nu aduce în favoarea fiscoasă, creditorul, pentru taxele succesoriale, un alt privilegiu mai puternic decât acel prevăzut de art. 72 alin. penultim, — atunci când creanța sa va rămâne definitivă să urmărească orice avere, iar inscripțiunea luată este un maximum de diligență, fiscoasă având asupra masei succesoriale o ipotecă ocultă. (*C. Botez, Legea timbrului, art. 72, nota 1053*).

Dar mai mult, cumpărătorul Bogomolov, prin petiția autentică la No. 328/922, adresată primului notar, cere el însuși întărirea actului de vânzare, făcând declarația că îi este cunoscută

inscripția luată de fisc și atunci în mod și mai evident apare, că o altă soluționare nu putea avea actul, decât întărirea.

Tribunalul Ismail, în majoritate, soluționează în sensul vederilor noastre, și aceasta în mod cu totul juridic, fiscal nefiind cu nimic prejudiciat, iar părțile contractante, și în special cumpărătorul, fiind în complectă cunoștință de cauză a obligațiilor lor viitoare.

A doua chestiune pe care o rezolvă Tribunalul este: *când trebuiesc plătite taxele de înregistrare?*

În conformitate cu art. 6 și 59 din legea timbrului, taxele de înregistrare, trebuiesc plătite înainte de autentificare și transcriere.

Tribunalul Ismail, chiar și opinia separată, fără a insista o soluționează în sensul prevăzut de art. 161 din legea notarială, că taxele de înregistrare se achită nu conform prevederilor legii timbrului, ci conform legii notariale, adică în termen de un an de când actul este prezentat la întărire.

Operațiunea făcută de notarul public, trecerea actului în condicele sale imobiliare, este un simplu proiect, care ar echivala în vechiul regat cu redactarea și scrierea de către avocat, decât numai cu o formă oficială, iar operațiunea de autentificare, în Bessarabia *întărirea*, se desăvârșește de către primul notar, care convingându-se de identitatea duplicatului trimis de notarul public, legalitatea actului, și dreptul de proprietate (art. 165, 166 și 167 leg. notarială), în conformitate, cu art. 169 leg. not. dispune întărirea actului și mutațiile convenite în cadastru, după plata taxelor convenite fiscalului.

Deci, conform textelor sus citate, taxele convenite fiscalului nu se achită la confecționarea actului de către notarul public, ci atunci când primul notar pune rezoluțiunea de întărire. Acest fel de a vedea este și acela al Comisiunii Juridice Chișinău (Avizul No. 83 din 30 Martie 1920).

Dar pe lângă interpretarea juridică a legii, de către Tribunalul Ismail, că taxele trebuiesc plătite după rezoluția de întărire a primului notar, acest mod de a vedea mai are și o latură practică.

Notarul public, făcând numai un proiect oficial, este strict cenzurat de către primul notar, și pentru acelaș act, fie pentru formă, fie pentru interdicții, fie pentru interpretarea legii, prin respingere, se pot reface actele de 3-4 ori, și atunci Administrațiile Financiare și chiar arhiva notarială, urmează să fie încărcată cu o serie inutilă de lucrări, pentru restituirea taxelor.

Deci soluțiunile date de Tribunalul Ismail sunt juridice și practice.

Ismail, 1923 Ianuarie 15

C. D. BALANICA
Avocat

— A apărut în editura Soc. an. *Curierul Judiciar*: **Legea pentru unificarea contribuțiilor directe și pentru înființarea impozitului pe venitul global**, cuprinzând textul legii, Adnotațiuni doctrinare, Expunerea de motive, Desbaterile parlamentare, Discursurile Ministrului de finanțe și ale Raportorilor, Tabele și Formulare cu exemple practice, Circularile și Instrucțiunile date de Ministerul de finanțe, iar la urmă un **Indice alfabetic de impuneri** ce înlesnește cercetările, de

CONSTANT GEORGESCU

Membru în Comisiunea de legislație fiscală a Adunării Deputaților
Docent în științele financiare, Avocat

cu o **Prefață** de d-l *Vintilă I. Brătianu*, Ministru de finanțe. **Prețul 80 lei.**

Comandele la *Curierul Judiciar*, Rahovei 5, care expediază la cerere recomandat, contra mandat postal, la care se va adăuga lei 5 pentru porto recomandat.

— A apărut în editura Soc. Anon. *Curierul Judiciar*: **Cursul de Drept Roman**, de C. Stoicescu, Profesor la Facultatea de Drept București. **Prețul 250 lei.**

* * *

— A apărut în editura Societății anonime *Curierul Judiciar*: **INCHIRIEREA** sub regimul legii din 6 Aprilie 1923, comentată de d-nii: *Conduratu*, consilier la Curtea de Apel București, *Periețeanu* și *Velescu* avocați, însoțită de Expunerea de motive, Discursurile Ministrului de Justiție, Desbaterile Parlamentare, iar la fine *jurisprudența Curții de Casație* cu privire la închiriere, adunată și sistematizată de d-l *Filip Mihăilescu*, greșier la Casație. **Prețul 60 lei**, se adaugă 5 lei pentru porto-poștal recomandat.

* * *

— **Codul Inchirierilor**, cuprinzând legea chi-riilor din 1922, însoțită de Desbaterile parlamentare, Expunerea de motive, circulara Ministrului și întreaga legislație excepțională referitoare la materie, comentat de d-nii *Gr. Conduratu*, consilier la Curtea de Apel București și *I. Gr. Periețeanu* și *Al. Velescu*, avocați.

Prețul 50 lei. De vânzare la «*Curierul Judiciar*». Se adaugă 5 lei pentru porto poștal recomandat.

* * *

— **Asupra Contractului de locațiune** (Ed. II), de d-l *N. Jac Constantinescu*, consilier la Curtea de Apel Galați, cuprinzând toată doctrina și jurisprudența cu toate legile și decretele-legi în legătură, și taxele de timbru pentru asistența socială.

Prețul 30 lei. Se adaugă 4 lei p. porto poștal recomandat.

* * *

A apărut: **Mandatul de plată**, de d-l judecător *G. P. Docan*. Brosura cuprinde 32 pagini. **Prețul 15 lei.**

* * *

— A apărut: **Cum a fost votată legea Inchirierilor și cum a fost jicnită magistratura în Parlament**, de d-l avocat *I. Gr. Periețeanu*, o broșură format mare, 30 pagini, pe hârtie velină. **Prețul 10 lei.**

Se adaugă lei 3 pentru porto-poștal recomandat.

— A apărut **Jurisprudența Generală**, No. 6, cu data de Joi 7 Iunie cor., sub direcțiunea d-lui consilier *Gr. Conduratu*, cuprinde 77 spețe de hotărâri ale diferitelor instanțe judecătorești, cu materii foarte variate și foarte interesante. **Prețul 15 lei.**

Costul abonamentului anual: 400 lei pentru avocați; 300 lei pentru magistrați; 600 lei pentru autorități și case de comerț. Redacția & Ad-ția București, Artei 5.